

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Journalen EE

Citation: Kierkegaard, Søren: "Journalen EE", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 18*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Jette Knudsen; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2001, s. 1a. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-ee-txt-shoot-id1cf31f45-840e-4475-9dc6-9320ba35ed97.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 18

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

EE:1

* * les grandes passions sont solitaires, et les transporter au desert c'est les rendre a leur empire.

Chateaubriand.

EE:2

Fader i Himlene! aaben Du Øiets Kilder, lad en Taarestrøm som en Syndflod udslette hele det forbigangne Liv, der ikke fandt Naade for Dine Øine; men giv Du ogsaa som fordum et Tegn, da Du satte Regnbuen som en Naadeport paa Himlen, at Du ikke mere vil udslette os ved en Syndflod; lad aldrig Synden saaledes faae Magt i os, at Du atter maatte udrykke os af Syndens Legeme!

d. 1. Feb. 39.

EE:3

Længsel er det høiere Livs Navlestreng. 1/2 39.

EE:4

Det er den store Trøst (1/2)

EE:5

Ligesom det var Ypperstepræsten (1/2)

EE:6

Der har været Mangfoldige, der omtrent have staaet i samme Forhold til Jesus som Barrabas (han heed: Jesus Barrabas). Barrabas er omtrent paa Dansk: »N. N.«, בַּר אֲבָא, filius patris, sin Faders Søn. – Forøvrigt er det sørgeligt, at vi slet ikke veed Mere om Barrabas; han forekommer mig i mange Maader at kunne blive et Sidestykke til den evige Jøde. Hans øvrige Liv maa dog være gaaet underligt hen. Gud veed, om han ikke er bleven Christen? – Det vilde være et poetisk Motiv at lade ham optræde og vidne for Christus, greben af hans Guddomskraft.

d. 1. Feb. 39.

EE:7

Du mit Hjertes Herskerinde¹, gjemt i mit Brysts dybeste Løndom, i min fyldigste Livstanke, der, hvor der er lige langt fra til Himlen og til Helvede, – ubekjendte Guddom! O kan jeg virkelig troe Digternes Fortællinger, at man, naar man første Gang seer den elskede Gjenstand, troer at have seet hende længe iforveien, at al Kjærlighed som al Erkjenden er Erindring, at ogsaa Kjærligheden hos det enkelte Individ har sine Prophetier, sine Typer, sine Myther, sit Gamle Testamente. Overalt i ethvert Pigeansigt seer jeg Træk af Din Skjønhed, men jeg synes, at jeg maatte have alle Piger for af al deres Skjønhed ligesom at uddrage Din; at jeg maatte omskibe hele Jorden for at finde den Verdensdeel, jeg savner, og som dog mit hele Jags dybeste Hemmelighed polarisk antyder; – og i næste Øieblik er Du mig saa nær, saa nærværende, saa mægtigt udfyldende min Aand, at jeg transfigureres for mig selv og føler, at her er godt at være.

Du Elskovs blinde Gud! Du, der seer i Løndom, vil Du give mig aabenbart? Skal jeg finde, hvad jeg søger, her i denne Verden, skal jeg opleve Conclusionen af alle mit Livs excentriske Præmisses, skal jeg slutte Dig i mine Arme, – eller:

lyder Ordren videre?

Er Du gaaet forud, Du min Længsel, vinker Du mig forklaret fra en anden Verden? O, jeg vil kaste Alt fra mig for at blive let nok til at følge Dig.

2/2

1 »Regina«.

EE:8

Det er dog en uforlignelig Følelse, naar man har faaet Ideen indblæst i Begrebets Legeme, naar man i dette har givet hiin sin Begrænsning – ikke et Plankeværk eller en chinesisk Muur, over hvilket den ikke kan gaae, men en Skjønhedslinie, indenfor hvilken Ideen svulmer, ikke krampagtigt men jomfrueligt. Vel bliver man undertiden nødt til paa Grund af vor Erkjendelses jordiske Endelighed at sætte den i et Jomfrubuur, indtil vi har fundet en værdig Brudgom; men Herre Gud, – et Jomfrubuur er da intet Nonnekloster.

d. 2. Feb. 39.

EE:9

Fragment

Leserinde – vi forstaae hinanden vi der ikke ere de rette Vedkommende – Du maaskee ikke Du, hvem jeg tænkte paa, Du som endnu aldrig har misundt Nogen, hvad hun ikke var, at være skjønnere end Dig, Du som aldrig har været betænkelig derover, aldrig mistænkelig iagttaget de skuffende Miner – O bliv det aldrig lad aldrig den Forandring indtræde hos Dig, i samme Øieblik vender Alt sig omkring¹, i samme Øieblik er Du ved en Evighed skilt derfra, i samme Øieblik maa Du afsted idelig fremad, og om Du end idelig vendte Dig om, for endnu engang at see tilbage efter den forsvindende Gjenstand, Du naaer den dog aldrig, ligesaa lidet som den, der kører baglænds kommer tilbage til det Sted, han forlod; men taber det kun mere og mere.

d. 2 Feb: 39.

1 rundt omkring alle de smaae Billeder de vendte sig omkring og Alteret med dem.

EE:10

Det Guddommelige kan godt røre sig under de jordiske Forhold, og det behøver ikke disses Tilintetgjørelse som Betingelse for sin Fremtrædelse, saaledes som jo Guds Aand aabenbarede sig for Moses i Tornebusken, der brændte uden at fortæres.

d. 3 Feb: 39.

EE:11

Al Poesie er Livets Forklarelse (∴ Transfiguration) ved dets Forklarelse (ved at det forklares, oplyses udvikles o: s: v:). Det er ret mærkeligt at Sproget har den Tvetydethed.

d. 5. Feb: 39.

EE:12

Det synes som om Philosopherne i deres Efterretninger om den nyere Philosophie siden

Cartesius har dannet sig efter den Form, der undertiden findes [i] Eventyret, hvor man ved at gjentage Alt det Foregaaende, hver Gang man føier et nyt Leed til, tilsidst tilveiebringer en uoverskuelig Række: Stok vil ikke Hund slaae, Hund vil ikke Ko bide, Ko vil ikke hjem gaae etc.

d. 5 Feb: 39.

EE:13

Det er den ene Side af al Guds-Erkjendelse, den historiske Opfattelse; det er derfor yderst betegnende for Jødedommen, at de kun kunne see Ryggen af Jehovah, da jo Historien træder til, idet Jehovah forlader det givne for at gaae videre, da den historiske Opfattelse aldrig bliver præsent med Begivenheden selv. cfr Exod. 33, 20-23. v. 22: Wenn den nun meine Herrlichkeit vorüber gehet, will ich dich in der Felsenklufft lassen stehen, und meine Hand soll ob dir halten, bis ich vorüber gehe.«

[a] Overhovedet var Jøderne i saa meget dybere Forstand en historisk Nation end nogen Anden og en Nation der accentuerede det Historiske, som det at gjøre den 3^{die} Person til den Form, man gaaer ud fra, antyder dette fremfor enten det abstrakte Infinitiv ell. den subjektiverede første Person.

d. 6 Feb: 39.

EE:14

Det sidst udkomne Værk af Günther (*die juste-melieu der Philosophie*) har en saa fortræffelig Titel, at jeg i den Grad har forliebet mig i den og beskjæftiget [mig] med den, at jeg nok aldrig faaer læst Bogen; men bliver staaende ved Titelbladets Aphorisme. –

d. 7 Feb: 39.

EE:15

Der kommer ogsaa i aandelig Henseende et Øieblik, hvor vi føler, at vi slet Intet selv formaae, hvor vi gaae ligesaa^a nøgne ud af vor Selvbetragtning^b, som fordem af Modersliv. –

a og da maae vi med dyb Sorg sige som Adam: jeg hørte din Stemme i Haugen og saa, at jeg var nøgen, og derfor skjulte jeg mig. Gen: 3, 10.

b men det er ogsaa nødvendigt for at Gud kan skabe Noget af os; thi Gud skaber altid af Intet, og behøver hverken Materie eller vor Selvkløgt – hverken nogen bequem eller nogen ubequem Materie.

d. 8. Feb: 39.

EE:16

Deri viser sig den dybe gennemgribende Betydning af Arvesynden, at al Xstd. begynder i den Enkelte begynder med Sorg – Sorgen efter Gud.

d. 10 Feb: 39.

EE:17

Det gjelder om enhver Idee, hvad der siges om Messias: den er ἀπατωρ, ἀμητωρ, ἀγενεαλογητος, μητε αρχην ἡμερων μητε ζωης τελος εχων. (Heb: 7, 3.)

d. 10 Feb: 39.

EE:18

En ligesaa dyb og hellig en ligesaa inderlig og stille hellig Sorg, som den æsthetiske Bekymring med hvilken Lavater¹ taler om den Besmittelse med hvilken Msk. har forvansket Guds Billede i det, forsaavidt dette Guds Billede viser sig i Ansigtet – denne Sjælens Klangfigur – en saadan religieus-moralsk Sorg vilde være den rette christelige Sorgens Gratie, forsaavidt den uden selv at falde ind under Fordærvelsens Bestemmelser, blot opfattede Mskslægtens store og dybe Fald.

[a] men en saadan Sorg er der ikke Plads til i Verden, og naar vi stundom see Msk, der søge at fortabe sig i en saadan Intuition, som om det Hele dog egl. ikke vedkom dem, da lyder Herrens Ord: Qvinde græd ikke over mig, men over Dig selv.

d. 11 Feb: 39.

1 (cfr. Lavaters *Physiognomonik.*)

EE:19

Philo siger etsteds: »ὁ αθεος απατωρ εστι, ὁ δε πολυθεος εστι εκ πορνης.«

d. 11 Feb: 39.

EE:20

... Thi Xstd. har ogsaa en Kamp større end enhver Strid, der er ført i Verden; thi Xstd. kjæmper med Verden. Men har Du seet Hæren i Slagets Øieblik begeistres ved Feldtherrens Tale, hvorledes skulde den Xstne da ikke opflammes ved sit Feldtraab: naar Gud er med os, hvo kan da være imod os, et Feldtraab, der i Sandhed indeholder ikke blot et umiskjendeligt Skjelnemærke fra Fjenden men et Evangelium for hver Kjæmper. Eller skulde den Xstne ikke opmuntres til at kjæmpe under en Hærfører, der selv haver overvundet Fjenden, til at stride en Strid, hvor Seiren er vis, Belønningen en Evighed. – Xstd. har ogsaa sin Fred – en Fred, der har overvundet Verden – og Xstd. har ogsaa en Glæde ikke den, der skjuler sig paa Bunden af det berusende Bæger; men der smiler os imøde fra Bunden af den bittre Kalk, og som kun viser sig tydeligere i samme Grad som

Kalken bliver bæskere. –

d. 11 Feb: 39.

EE:21

.... Men hvor i Verden finder man den dybe Sympathie¹.

d. 12 Feb: 39.

1 cfrHeb: IV, 15ου γαρ εχομεν αρχιερα μη δυναμενον συμπαθησαι ταις ασθενειαις ημων. – det er en Sympathie der er mere værd end alle Verdens Emfindtligheder. –

EE:22

At Tænken og Væren ere eet, det kan man see hos Folk, der lide af fixe Ideer – herved fremgaaer ogsaa et Beviis for Helvedsstraffenes Evighed, da Msks fuldkomnere Tilværelse jo netop maa tænkes frie for alle de Adspredelser, Alt det Momentane og Timelige, der gjør at vi ikke føle Identitæten af Tænken og Væren, ikke at tale om, at det der ligger i Kjønnsforskjel og den hele Historiske Udvikling, der har sit Udgangspunkt heri maa tænkes borte, da vi jo skulde vorde Engle lige (ikke gifte ell. tages til Ægte); men Englenes Fald lærer jo Kfædrene ogsaa er utilbagekaldelig, da det er skeet under den »sande Tids« Form.

d. 12 Feb. 39.

EE:23

Mængden af Msk. gaaer Xstd. forbi som Stemmen fra Himlen, de høre den, men forstaae den ikke og troe at det er Torden (Joh: XII, 29) – eller de høre Stemmen, men see ikke, hvo det er der taler. (Acta IX, 7.).

d. 12 Feb: 39.

EE:24

Det er den fyldigste Prophetie, der nogensinde har existeret, da Xstus siger: det er godt for Eder at jeg gaaer bort, da var det Øieblik da Xsti jordiske Tilværelse havde i den Grad naaet sin Modenhed, da hans Legeme var indtørret som Frugten er det, naar dens Tid er forbi, da den hele guddoms Fylde ikke længere kunne rummes i jordisk Skikkelse som individuell Existents.

d. 13 Feb: 39.

EE:25

Frygt og Bæven (cfr Phil: 2, 12) er ikke primus motor i det chr. Liv, thi det er Kjærlighed; men den er hvad Uroen er i Uhret – den er det chr. Livs Uro.

d. 16 Feb: 39.

EE:26

Naar man seer det Uvæsen orthodoxe Hegelianere have drevet med deres Mesters Kategorier, som laae der en Salighed deri, hvo kommer da ikke til at tænke paa de γενεαλογιαι απεραντοι som Paulus advarer imod 1 Tim: 1, 4.

d. 19 Feb: 39.

EE:27

Jøderne skruede sig bestandig tilbage i Fortiden (de skreve ikke blot i fysisk men ogsaa i aandelig Forstand – fra Høiere til Venstre) men netop jo stærkere de saaledes stemmede sig tilbage, desto nødvendiger søgte Sjælen et Tilkommende, der var ligesom et Resultat af de Lys-Partikler, Øiet ved at stirre paa Fortiden havde indsuget, og som nu lyste desto stærkere i det tomme og mørke Præsens, de følte dem bundne i. De manglede saaledes den egentlige Evolutions rolige Sikkerhed.

d. 21. Feb. 39.

EE:28

Naar man seer med hvilket hypochondrisk Dybsind de ældre Englændere have opdaget det Tvetydige, der ligger til Grund for Latteren, saaledes som Dr.Hartley har bemærket¹, saa ængstes jeg underligt. Hvad om det var en reen Misforstaaelse med Latteren, hvad om Verden var saa daarlig og Tilværelsen saa ulykkelig, at Latteren egentlig var Graad? Hvad om det var en Misforstaaelse, – en Misforstaaelse, som enten skyldtes en medlidende Genius eller en spottende Dæmon – ?

d. 21 Feb: 39.

1 »Daß wenn sich das Lachen zuerst bey Kindern zeigt, so ist es ein entstehendes Weinen, welches durch Schmerz erregt wird, oder ein plötzlich gehemmtes und in sehr kurzen Zwischenräumen wiederholtes Gefühl des Schmerzens«. (Jfr. » *Geschichte der komischen Literatur*« v. Flögel, 1. B., S. 50).

EE:29

Vor Tid taber mere og mere det teleologisk Moment, der hører med til en Livs-Anskuelse – og iblandt de dannede Classer^a vil man vist finde Mange, der vil ansee et Ægteskab uden Børn for det Høieste – man tænke i denne Henseende derimod paa Jøderne; der næsten reent opgave deres egen Tilværelse og søgte den kun i en Andens.

a paa dette Gebeet er det ofte blot en aldeles egoistisk Eudaimonisme, der ikke vil taale den Resignation, der ligger i at have sit Livs Maal i en Anden; thi Ægteskabet synes vel at kræve en lignende Resignation, men deels kommer dog Frugten hurtigere og næsten samtidig med Udsæden, deels er under en saadans Sindsstemning den gjensidige Resignation ikke som den maa være baseret i noget Tredie men snarere en saadan der ved Beregning søger Udbytte. – Anderledens fE Augustinus cfr p. 27. m:

d. 25. Feb: 39.

EE:30

Xstd. indeholder en saa meget større Kløftelse mod Verden i Forhold til Jødedommen som de Ord Xstus sagde til sine Apostle (»hvo som ikke hader Fader og Moder for min Skyld er mig ikke værdig«) – ere dybere end de Ord, der i Begyndelsen lød til Manden (»han skal forlade sin Fader og Moder) og som en Følge deraf er ogsaa Foreningen ligesaa meget inderligere.

cfr.p. 27. m:

d. 25 Feb: 39.

EE:31

Fader i Himlene! lær Du os at vandre for dit Aasyn, og lad vore Tanker og Idrætter ikke som Fremmede, der komme langveis fra, en sparsom Gang aflægge Besøg i Dine Boliger, men som Hjemmeføddinger fornemme, at Du boer hos os, – thi hvad nyttede det os, om et saadant Besøg end var nok saa herligt; hvad nyttede det os, om vort Ansigt skinnede som Moses', naar han havde talet med Herren; hvad nyttede det os, om vi skjulte som Moses for Jøderne vort Ansigt for ikke at mærke, hvor hurtigt Glandsen forsvandt – ? Lad Du os aldrig glemme, at al Christendom er et Levnetssløb, saa om jeg end stod ved Dit Riges yderste Grændse, hellige Fader, langt borte for mig selv som Tolderen fordum, naar jeg blot stod der med Ansigtet mod Dig, – og ikke vendte mig om, som han, der lagde Haanden paa Ploven, – med Staven i Haanden færdig til

Vandring, og om der end laae Bjerge og Dale og rivende Strømme foran mig, saa har jeg dog Forjættelsen: at den Mindste i Himmeriges Rige er større end hvad der er født af Qvinder.

d. 2. Marts 39.

EE:32

idet han reed hen til ham, hvidskede han: »Hr. Major, De kommer til at gjøre omkring«; hvorpaa Majoren med høi Komandostemme raabte: »Hele Bataillonen omkring« og kom derved til at holde igjen ligesaa forkeert ikke at tale om at hele Bataillonen kommer til at staae forkeert. See det er Ulykken med Politikerne, altid hedder det »hele Bataillonen«, uagtet det kun er dem selv, der skulle gjøre omkring.

d. 3 Marts. 39.

EE:33

I Xstd. er Alt blevet et Trin lavere, idet der er kommen et høiere Moment ind. προφητεια var det høieste i det gl.T.; men i det N.T. er εν γλωσση λαλειν, saa at προφητεια beholder Bevidstheden i sig ikke som i det gl. T.

d. 9 Marts 39.

EE:34

Det er dog yderst betegnende, naar Rabbinerne kaldteet Amen fra Eens Mund, der ikke forstod Bønnen, hvortil han svarede Amen, Αμεν οσφανον ηητη!. Var ikke saaledes i hele Middelalderen Menighedens Amen et saadant, var ikke

Manifester selv i Sandhed og Ævns.

8. 11 Marts 39. II A 380

19

Det er nu vist og sandt, at den slette Uendeligheds Kategori, som Hegelianerne altid gjør Jagt efter, ved disse Efterstræbelser virkelig for en Deel er udryddet, men det forekommer mig at Hegelianerne selv opstille den igjen blot under en anden Form. Ligesom de Planter, hvor det ene Skud af Stænglen skyder sig ud af det andet uden videre Aftægning end det blotte Leed vilde være et Billede paa den forfulgte slette Uendelighed, saaledes vilde et Blomster, der i sin Udvikling bestandig kløftede sig og derpaa atter

9. 12 Marts 39. II A 381

Det er vist og sandt, at den slette Uendeligheds Kategori, som Hegelianerne altid gjør Jagt efter, ved disse Efterstræbelser virkelig for en Deel er udryddet, men det forekommer mig at Hegelianerne selv opstille den igjen blot under en anden Form. Ligesom de Planter, hvor det ene Skud af Stænglen skyder sig ud af det andet uden videre Aftægning end det blotte Leed vilde være et Billede paa den forfulgte slette Uendelighed, saaledes vilde et Blomster, der i sin Udvikling bestandig kløftede sig og derpaa atter

8. 13 Marts 39. II A 382

Den i sig selv ligende forfulgte Kategori af Uendelighed, som Hegelianerne altid gjør Jagt efter, ved disse Efterstræbelser virkelig for en Deel er udryddet, men det forekommer mig at Hegelianerne selv opstille den igjen blot under en anden Form. Ligesom de Planter, hvor det ene Skud af Stænglen skyder sig ud af det andet uden videre Aftægning end det blotte Leed vilde være et Billede paa den forfulgte slette Uendelighed, saaledes vilde et Blomster, der i sin Udvikling bestandig kløftede sig og derpaa atter

8. 15 Marts 39. II A 383

Den i sig selv ligende forfulgte Kategori af Uendelighed, som Hegelianerne altid gjør Jagt efter, ved disse Efterstræbelser virkelig for en Deel er udryddet, men det forekommer mig at Hegelianerne selv opstille den igjen blot under en anden Form. Ligesom de Planter, hvor det ene Skud af Stænglen skyder sig ud af det andet uden videre Aftægning end det blotte Leed vilde være et Billede paa den forfulgte slette Uendelighed, saaledes vilde et Blomster, der i sin Udvikling bestandig kløftede sig og derpaa atter

*) Inden for en vis Udvikling er den slette Uendeligheds Kategori, som Hegelianerne altid gjør Jagt efter, ved disse Efterstræbelser virkelig for en Deel er udryddet, men det forekommer mig at Hegelianerne selv opstille den igjen blot under en anden Form. Ligesom de Planter, hvor det ene Skud af Stænglen skyder sig ud af det andet uden videre Aftægning end det blotte Leed vilde være et Billede paa den forfulgte slette Uendelighed, saaledes vilde et Blomster, der i sin Udvikling bestandig kløftede sig og derpaa atter

Arb. Peter

Mr. Nilsen
med sin
Hjerte

Jeg har faaet en Sorg i mine Ungdoms Dage, der aldrig fra mig gaar saalange som jeg lever. Det er den største Sorg som nogen overgaar, det er at ikke den man ei kan faa.
Det er den største Sorg som Jorden den kan bære, det er at ikke hør sin Hjertes Allerjæreste, det er den største Sorg som Solen overgaar, det er at ikke den man ei kan naa.

Arb. Peter
Hjerte
- som
faaer
Maat

Journalen EE, s. [9] (EE:34-38)

Menigheden selv i Sandhed og Ævns.

d. 11 Marts. 39.

EE:35

Det er nu vist og sandt, at den slette Uendeligheds Kategori, som Hegelianerne altid gjør Jagt efter, ved disse Efterstræbelser virkelig for en Deel er udryddet, men det forekommer mig at Hegelianerne selv opstille den igjen blot under en anden Form. Ligesom de Planter, hvor det ene Skud af Stænglen skyder sig ud af det andet uden videre Aftægning end det blotte Leed vilde være et Billede paa den forfulgte slette Uendelighed, saaledes vilde et Blomster, der i sin Udvikling bestandig kløftede sig og derpaa atter

forenede sig for atter at kløfte sig etc, være et Billede paa den triumpherende slette Uendelighed. Denne Anskuelse er derfor i Forhold til den anden – blot et nyt Mønster; Bonitæten er den samme ligesom ogsaa i det væsentlige Fabriken er det. –

d. 12 Martz. 39.

EE:36

Det er netop det Sørgelige ved mig, at mit hele Liv er en Interjektion, og slet ikke har noget Nagelfast, (Alt er Rørligt – Intet Urørligt, ingen fast Eiendom) – min Sorg er et fortvivlet Hyl – min Glæde et lyrisk-overvættets Hopsasa.

d. 13 Martz. 39.

EE:37

Deri er vor Tids Lyrik forskjellig fra Middelalderens – at medens i vor Tid den tilfældige Individualitæt voltigerer i sin egen Tilfældighed, hvorfor ogsaa den Enes Lyrik er^a uforstaaelig for den Anden; i Middelalderen derimod har Lyriken en heel Objektivitet for sig, det er ikke Individet, det er Mennesket (Adam ☉: Mskheden) ethvert Træk er verdenshistorisk, dette Ord forstaaet i ideel Forstand.–

a Inden for en relativ Modsætning til en Skyllenvands Mangfoldighed og Tallerken-Overfladiskhed er denne storkeagtige Fordybelse i en Tommelidens Intethed ligesaa uforstaaelig for hinanden som Storkens Gjestebud var unydeligt for Ræven og omvendt. –

[b] Jeg har faaet en Sorg i mine Ungdoms Dage, der aldrig fra mig gaaer saalænge som jeg lever. Det er den største Sorg som nogen overgaaer, det er at elske den man ei kan faae.

Det er den største Sorg som Jorden den kan bære, det er at miste bort sin Hjertens Allerkjæreste, det er den største Sorg som Solen overgaaer, det er at elske den man ei kan naae.

Denne Vise kjøbte jeg for nogle Dage siden hos en af de simple Boghandlere, der tillige ere Bogbindere og som afhænde Tribleres Enkes Forlags-Artikler. De to Versher ere klistrede fast ere i mine Tanker fortræffelige og netop et Exempel paa den anførte Objektivitet som det egl. Folkelige altid beholder, og besynderligt nok medens det i høieste Grad synes at gaae ud over det Individuelle, tiltaler det netop i største Maade de Msk, der have Individualitæt, ligesom den Prædiken ikke bør være nogen spidsborgerlig Leilighedstale, men hell. ikke en Abstraktion; men have den ideale Individualitæt for Øie. –d. 23 Martz 39.

d. 15 Martz. 39.

EE:38

Jeg hørte forleden en Samtale mell. nogle Bønderpiger og Bønderkarle. Den ene af disse, ret, hvad den jævne Sempelhed kalder en Pigernes Jens, sagde til en meget smuk Bondepige med et stærk Udtryk af den

Hemmelighedsfuldhed, som Goethe taler om i hans »*römische Elegien*«, har Du ingen Kjæreste hvortil hun svarede Nei, hvorpaa han svarede: »saa er Du ogsaa en daarlig Pige.« –

d. 23 Martz. 39.

EE:39

Det der egl. vil udgjøre Hovedproblemet m: H: t: Spørgsmaalet om Sjælens Udødelighed vil vist snarere blive Beskaffenheden af Udødeligheden end om Udødeligheden, om nemlig Sjælen maa tænkes ved Døden at slutte sig fast om sit Gjernings Indhold ell. tænkes som opløst i det Gudd. Alt, og det er saa langt fra at Sjælen derved er opgivet, at man jo paa sig selv kan fornemme Analogier dertil, hvor den blot subjektive Bevidsthed træder i Skyggen for en langt objektivere Bevidsthed, hvor Tilværelsen faaer en Gjennemskuelighed, og Spørgsmaal er det dog, om ikke disse Momenter ere af høiere Art end Gjerningsmomenterne.

d. 28 Martz 39.

EE:40

I Christi Lidelseshistorie fremtræder et Moment, der viser at Loven ikke blot blev opfyldt, men at der traadte mere til, thi da Xstus havde drukket Edikken, der bødes ham, da sagde han: det er fuldkomment, nu er Loven fuldbyrdet, men det blev ikke Xsti sidste Ord; thi han bad ogsaa for sine Fjender og det er af *Evangeliet*.

d. 28 Martz 39.

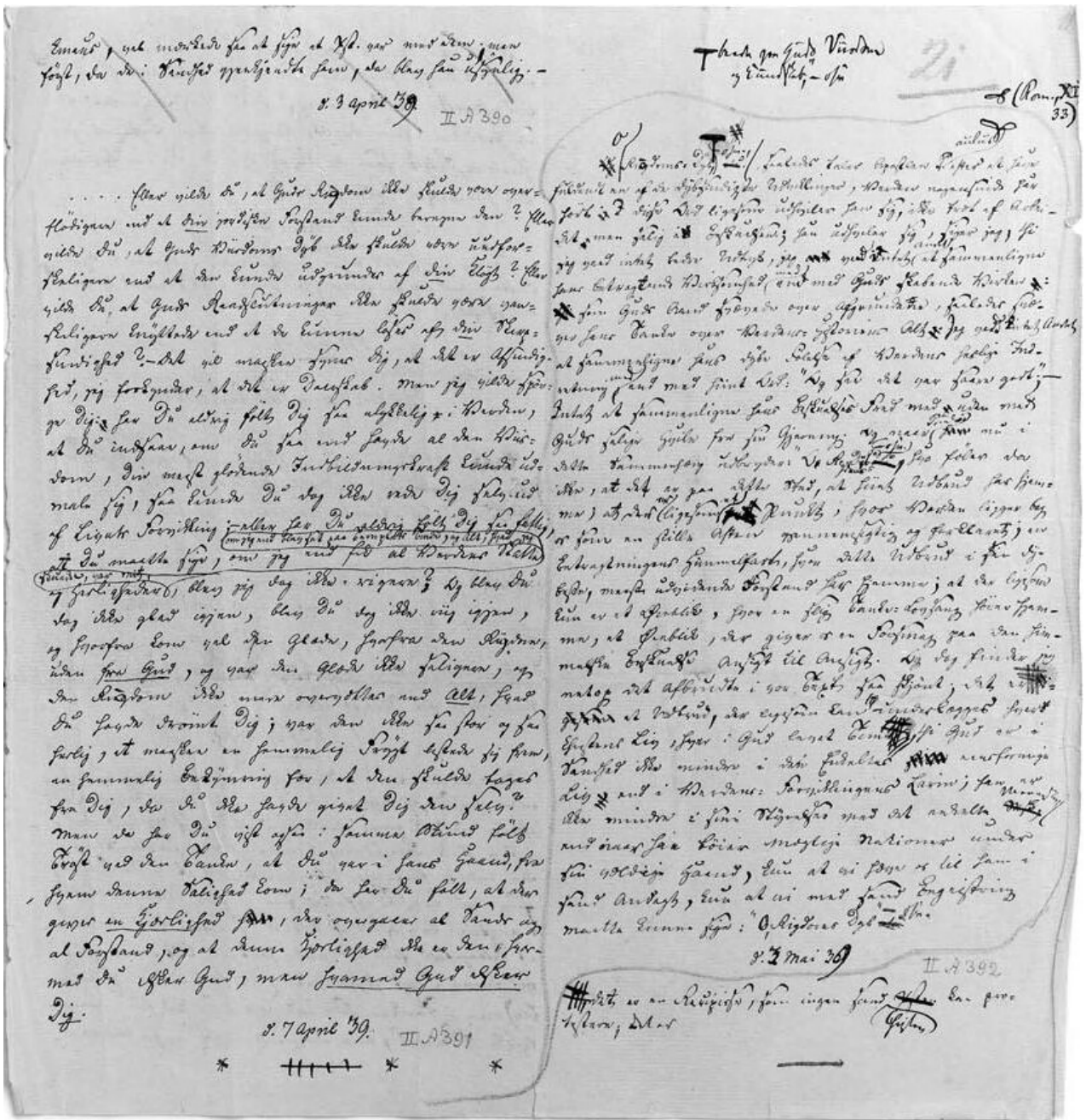
EE:41

Det er dog en Fordeel jeg har fremfor Fleertallet af Forfattere, at mine Indfald altid lyde paa Navn ikke paa Ihændehaveren, de lyde paa Navn om jeg endog er anonym.

d. 3 April 39.

EE:42

Det Phantasiebillede som Sjælen en tidlang fordrer for at fastholde sin Gjendstand, dette og den derved betingede Udvorteshed forsvinder, naar den sande Erkjendelse træder til, ligesom de to Disciple, der vandrede til

Journalen EE, s. [11] (EE:42-43)

Emaus, vel mærkede saa at sige at Xst. var med dem; men først, da de i Sandhed gjenkjendte ham, da blev han usynlig. -

d. 3 April 39.

EE:43

.... Eller vilde Du, at Guds Riigdom ikke skulde være overflødigere end at Din jordiske Forstand kunde beregne den? Eller vilde Du, at Guds Viidsoms Dyb ikke skulde være udforskligere end at den kunde udgrundes af Din Kløgt? Eller vilde Du, at Guds Raadslutninger ikke skulde være vanskeligere knyttede end at de kunne løses af din Skarpsindighed? Det vil maaskee synes Dig, at det er Afsindighed jeg forkynder, at det er Daarskab. Men

[a]

#

Og Riigdoms-Dybetc, saaledes taler Apostlen P. efter at have fuldendt en af de dybsindigste Udviklinger, Verden nogensinde har hørt, i disse Ord ligesom udhviler han sig ikke træt af Arbeidet, men salig i Beskuelsen; han udhviler sig, siger jeg; thi jeg veed intet bedre Udtryk, jeg ved Intet at sammenligne hans betragtede

jeg vilde spørge Dig, har Du aldrig følt Dig saa ulykkelig i Verden, at Du indsaae, om Du saa end havde al den Viisdom, Din meest glødende Indbildningskraft kunde udmale sig, saa kunde Du dog ikke rede Dig selv ud af Livets Forvikling, eller har Du aldrig følt Dig saa fattig, at Du maatte sige, om jeg end fik al Verdens Skatte og Herligheder, om jeg end blev sat paa Templets Tinde, og Alt, hvad jeg skuede, var mit, blev jeg dog ikke rigere? Og blev Du dog ikke glad igjen, blev Du dog ikke riig igjen, og hvorfra kom vel den Glæde, hvorfra den Riigdom, uden fra Gud, og var den Glæde ikke saligere, og den Riigdom ikke mere overvætted end Alt, hvad Du havde drømt Dig; var den ikke saa stor og saa herlig, at maaskee en hemmelig Frygt listede sig frem, en hemmelig Bekymring for, at den skulde tages fra Dig, da du ikke havde givet Dig den selv? Men da har Du vist ogsaa i samme Stund følt Trøst ved den Tanke, at Du var i hans Haand fra hvem denne Salighed kom; da har Du følt, at der gives en Kjærlighed, der overgaaer al Sands og al Forstand, og at denne Kjærlighed ikke er den, hvormed Du elsker Gud, men hvormed Gud elsker Dig.

Virksomhed end med Guds skabende Virken; thi som Guds Aand svævede over Afgrundene, saaledes svæver hans Tanke over Verdens-Historiens Alt, jeg ved Intet at sammenligne hans dybe Følelse af Verdens herlige Indretning, end med hiint Ord: Og see det var saare godt; intet at sammenligne hans Beskuelses Fred med, uden med Guds salige Hvile fra sin Gjerning. Og naar P. nu i dette Sammenhæng udbryder: »O R. D.« etc., hvo føler da ikke, at det er paa dette Sted at hiint Udbrud har hjemme, at der er ligesom et Punkt, hvor Verden ligger bag os som en stille Aften gjennemsigtig og forklaret, en Betragtningens Himmelfart, hvor dette Udbrud i sin dybeste meest udvidende Forstand har hjemme, at der ligesom kun er et Øieblik, hvor en slig Tanke-Lovsang hører hjemme, et Øieblik, der giver os en Forsmag paa den himmelske Beskuelse Ansigt til Ansigt. Og dog finder jeg netop det Afbrudte i vor Text saa skjønt; det er et Udbrud der ligesom kan^a underlægges hver Christens Liv, hver i Gud levet Time; thi Gud er i Sandhed ikke mindre i den Enkeltes eensformige Liv, end i Verdens-Forviklingens Larm, han er ikke mindre i sine Styrelser med det enkelte Msk, end naar han bøier mægtige Nationer under sin vældige Haand, kun at vi hæve os til ham i sand Andagt, kun at vi med sand Begeistring maatte kunne sige: o Rigdoms Dyb etc. d. 3 Mai 39

a det er en Recipisse, som ingen sand Xsten kan protestere. -

d. 7 April 39.

EE:44

Det er et i Sandhed opbyggende Syn, at see den instinktmæssige Sikkerhed hvormed simple Folk tilegne sig Guds Ord, hvorofte de gaae med sand Velsignelse fra en Prædiken, som de dog langt fra have forstaaet; som Himlens Fugle saae de ikke og høste de ikke, og dog nærer den himmelske Fader dem. -

d. 7 April 39.

EE:45

Gud kan ligesaa lidt bevise sin Tilværelse i nogen anden Forstand end han kan sværge; han havde intet høiere at sværge ved end sig selv.

d 23 April 39.

EE:46

den høiere Kritik

cfrHeb: IV, 12χρητικος διαλογισμων και εννοιων.

d. 23 April 39.

EE:47

Detchr Liv har Aphorismer af egen Beskaffenhed, som falde udenfor alle æsthetiske Bestemmelser saaledes fE Paulus cfr Rom 1, 1 αφωρισμενος εις ευαγγελιον.

d. 23 April 39.

EE:48

Christus er den sande magister matheseos

εμαθεν αφ' ων επαθεHeb 5, 8.

d. 23 April 39.

EE:49

Kategorierne ere den moderne Tids Skuebrød, kun fordøielige for Præsterne. -

d. 25 April 39.

EE:50

Prædestinationslæren og Montanisternes forklare i Grunden hinanden gjensidig; thi begge gaae de ud fra den levende Erkjendelse af den ved Xstd. givne grandiose Forsoning af Msk. med Gud, i den glade Forviisning herom seer Prædestinationslæren den endelige Empiries Uformuenhed til at rokke denne, som nu eensidig opfattes som en stor Uforanderlighed; i ængstelig Bevidsthed af Mskets Syndighed seer den anden et Tilbagefald som der vilde forstyrre Alt, men netop ved denne Frygt flygter den (ikke blot i den Enkeltes Liv) men i Tanken selv ind igjen under hiin evangelistiske Sikkerhed, men denne Bevægelse opfattes eensidigen, naar der læres at et Tilbagefald bevirker Umuligheden af nogensinde at vende tilbage. Forvexlingen kommer deraf, at denne Lære et Øieblik streifer over paa det praktiske Gebeet, og optager Bestemmelser heraf i sit dogmatiske Begreb; thi dersom det lod sig tænke, at hele Mskslægten kun synke tilbage til det Syndens Standpunkt hvorpaa Xst. fandt [den], dersom Gud atter kun kunde træde i Forhold til Mskslægten som den straffende, dersom Christi Fremtrædelse ikke havde nogen objektiv Betydning for Gud ikke var en immanent Bestemmelse i hans Væsen - ja da havde Montanisterne Ret. Men i Individernes Sphære har den Anskuelse kun sin relative Betydning. Og den hele

Lære er kun et Forsøg paa at gjøre »Frygt og Bæven«, der i den Enkeltes Liv har sin Sandhed, til en videnskabelig-dogmatisk Bestemmelse. –

d. 26 April 39.

EE:51

Der gives visse Leiligheder, ved hvilke man især føler, hvor haardt det er at staae ganske^a ene i Verden. Jeg saae saaledes forleden Dag en fattig Pige, der gik ganske ene til Kirke for at blive confirmeret; og jeg saae en gl. Mand, hvis hele Familie var uddød; en lille Sønneson, han[s] sidste Trøst, bar han i en Ligkiste under Armen, og nogen Tid efter saae jeg ham paa Kirkegaarden sidde som et Kors paa en Familie-Grav. –

a Gud veed hvorfra det Udtryk egl. kommer: mutters-alene

d. 28 April 39.

EE:52

..... Og føle vi end, at vi letsindigt have forspilt vor Førstefødselsret, saa vil dog Gud ogsaa høre os, naar vi med Taarer sige som Esau: Fader har du da kun een Velsignelse, velsign ogsaa mig. Og fandt Isaak ogsaa en Velsignelse for sin letsindige Søn, hvorledes skulde da vor himmelske Fader, som er riig paa Velsignelse^a ikke finde een for os.

a ja der bliver altid den Forskjel, at medens Esau fik en ringere Velsignelse, fordi Isaak havde bortgivet det bedste han havde, saa har Gud derimod gjemt det Bedste saa vist som Velsignelsen i Chr: er langt herligere end der bleve de første Msk. til Deel, og ogsaa for den Enkelte, der angerfuld vender tilbage til Gud er Velsignelsen saa overvættes: der er større Glæde i Himlen over en Synder, der omvender sig end over 10 Retfærdige, der ikke have Omvendelse behov. –

d. 28 April 39.

EE:53

Der gives især hen mod Foraaret, naar Naturen efter sin lange Søvn vaagner en Smule men atter slumrer ind igjen (saaledes som ogsaa dette Øieblik er det behageligste i Msk. Søvn) visse Dage, hvor Naturen synes saa drømmende saa tankefuld, at vi ret føle, hvad det vil sige, naar Nordboen dannede Skyerne af Ymers Hjerne; saa underlig skjuler Himlen sig i en gjennemsigtig sur-tout, som en skøn Pige indhyller yndige Former i Phantasiens Hel-Dunkel. – Og ere ikke alle vore Tanker Skyer, som combinere sig i Forhold til de forskjellige Luftstrømninger – ikke andet end Skyer, hvad enten de for en Stund synes at staae stille^b over os at ville blive hos os, ell. de hurtigt fortrænge hinanden, fremdrevne af Lidenskabernes Storme. Du kjære Læser, hvis Horizont endnu aldrig har været formørket af slige Skyer, for Dig drive ogsaa denne Skye forbi uformærket og glemt som saa meget Andet, du vel har seet men som intet Indtryk gjorde paa Dig, fordi det ikke i Dig fandt sig selv. –

[a] – Traüme ich denn, oder träümt diese phantastische Nacht vom mir? – v. Eichendorf: *Dichter und ihre Gesellen* p. 359. d. 3 Mai. 39.

b og vi saaledes føle in pausa Glædens Vokal forlænget.

[c] Og jeg der af Naturen er et Hvile-Bogstav har endnu ikke fundet Noget jeg kan hvile i, blot jeg snart maatte finde det, at jeg ret kunde blive fuldtonig.

d. 28 April 39.

EE:54

»Endnu i denne Stund siger Herren«; thi Herrens Forbarmelse er ligesom Bøgerne, der »trykkes i dette Aar« – evig ung. –

[a] den er ligesom hans Sorg: vidste Du endnu i denne Stund, hvad der tjener til dit Bedste. Luc: 19, 41.

d. 4 Mai 39.

EE:55

Caligulas Idee, at ønske at alle Hoveder sad paa een Hals – er ikke andet end et attenteret feigt Selvmord. Det er Modbilledet af et Selvmord, det er to lige fortvivlede Verdens-Anskuelser. –

d. 4 Mai 39.

EE:56

..... og især i vore Tider, hvor Ideerne ere saa forvirrede, hvor Verdens Færd er saa travl, saa højrøstet, hvor den i Msk. liggende selviske Lyst paa saa mange Maader har sønderbrudt sine Lænker; især i vore Tider kan vi saa let komme til at stille os i et forkeert Forhold til Xstd., kan denne saa let mere ell. mindre klart efter som Sjælen er sig mere ell. mindre tydeligt bevidst, mere ell. mindre hæftig efter som Hjertet har mere ell. mindre Sandhed i sig, blive til Forargelse, saa Gud maa standse os paa vor Vei, som han standsede Paulus: Saul, Saul, hvorfor forfølger Du mig, ell. om Bevægelserne ikke have været saa stærke: Msk, hvorfor vil Du ikke forstaae mig, hvorfor vil Du ikke lade Dig opvarme af den Kjærlighed, hvormed jeg haver elsket Dig før Verdens Grundvold blev lagt; hvorfor vil Du døve dit Øre mod min Faderstemme. Som en Fader, der med Smerte seer sin Søn vandre sine egne Veie, har jeg Intet ladet uforsøgt for at kalde Dig til mig; hvor ofte har jeg ikke villet samle Eder som Hønen sine Kyllinger under sine Vinger.

d. 5 Mai 39.

EE:57

Ligesom det i moralsk Henseende læres, at hvad der var »forudskrevet i det GI T, var forudskrevet, for at de Christne skulde lægge sig det paa Sinde (Rom XV, 4.), uden at derfor, det der var skrevet, ikke skulde have haft sin Betydning for dem, det oprindelig blev sagt til – saaledes, troer jeg, at det i historisk Henseende forholder sig med Prophetiens Betydning

for det N.T.

d. 5 Mai 39.

EE:58

7de Forsvar for Anonymitæten.

De fleste Forfattere skrive saa lidet eiendommeligt, at næsten enhver Mand i Kongeriget kunde være Forfatter til det, der skrives, og da saaledes Navnet bliver et aldeles intetsigende Accessorium saa indseer man heraf, at Anonymitæten ogsaa i poetisk Forstand har sin Betydning, da jo desuden, fra den modsatte Side seet, de Forfattere, der have en Individualitæt slet ikke behøve at sætte deres Navn under.

[a] Det Meste derfor der skrives er ikke andet endasserta paa slet Papir - jeg skriver dog paa stemplet.

d. 6 Mai 39.

EE:59

Cornelius Nepos fortæller om en Feldtherre, der blev holdt indesluttet i en Fæstning med et betydeligt Cavallerie, at han, for Hestene ikke skulde blive syge af den meget Stillestaaen, hver Dag lod dem pidske for paa den Maade at skaffe dem Motion - saaledes lever jeg som en Beleiret paa mit Værelse - jeg gider Ingen see, og hvert Øieblik frygter jeg for, at Fjenderne skulle forsøge en Storm : at Een skal komme og besøge mig; jeg gider ikke gaae ud; men for ikke at tage Skade af den megen Stillesidden - græder jeg mig træt. -

[a] Jeg er i denne Tid i den Grad ulykkelig, at jeg i Drømme er ubeskrivelig lykkelig.

d. 10 Mai 39.

EE:60

Ligesom mit Øie i denne Tid, hver Gang jeg slaar det op, løfter en uhyre Vægt af Lodder (projekterer en Mængde »Fluer«) der øieblikkeligt tyngte det ned igjen, saaledes ogsaa mit Haab; thi den Dør ad hvilken det stundom forundes mig at skue ind i lysere Egne, (thi min daglige Horizont og Atmosfære det er som Udsigten og Luften i en grøndlandsk Hule, og jeg modtager dessaarsag i denne min Vinterresidents meget faae Besøg; thi kun Missionairer have Mod til at krybe paa alle fire ind i en saadan Hule - Haabet, Himlens Missionair udstraaler en sparsom Gang et Glimt) er ikke en Dør, der bliver staaende aabnet, naar den først eengang er oplukket, ei hell. en Dør, der langsomt lukker sig igjen, saa man dog kunde have Haab om at kunne liste sig til at titte ind af den endnu et Par Gange inden den lukkede sig; nei den falder øieblikkelig i igjen, og Forfærdelsen derover gjør, at man næsten glemmer hvad man saae.

d. 11 Mai 39.

EE:61

..... Thi Brilller skjule meget - ogsaa en Taare i Øiet. -

d. 11 Mai 39.

EE:62

Det er ret mærkeligt, at medens alle andre Bestemmelser, der udsiges om Gud ere Adjektiver, er »Kjærligheden« alene Substantiv, og man vilde neppe falde paa at sige: Gud er kjærlig«. Saaledes har Sproget selv udtrykt det Substantielle, der ligger i denne Bestemmelse. -

d. 12 Mai 39. -

EE:63

Ligesom Xsti Fremtræden i Aandens Verden er hvad Skabelsen er i den physiske - saaledes er den Hellig-Aand Opholdelsen i Aandens Verden ∴ Opholdelsens Begreb. -

d. 12 Mai 39.

EE:64

Hele Tilværelsen ængster mig, fra den mindste Flue til Incarnationens Hemmeligheder; heel er den mig uforklarlig meest jeg selv; hele Tilværelsen er mig forpestet meest jeg selv. Stor er min Sorg grændseløs; Ingen kjender den, uden Gud i Himlene, og han vil ikke trøste mig; Ingen kan trøste mig uden Gud i Himlene, og han vil ikke forbarme sig - Unge Msk., Yngling, Du som endnu staaer ved Begyndelsen af Maalet, har Du forvildet Dig o! vend om, vend Dig til Gud og ud af hans Opdragelse skal Du føre med Dig en Ungdom, styrket til Manddomsgjerning; Du skal aldrig fornemme, hvad den maa lide, der efter at have forspilt sin Ungdoms Kraft og Mod i Opsætsighed mod ham, nu udmattet og afmægtig maa begynde et Tilbagetog gennem ødelagde Lande og hærgjede Provindser, overalt omgivet af Ødelæggelsens Vederstyggelighed, af afbrændte Byer og skuffede Forhaabningers rygende Tomter, af nedtraadt Velstand og knækket Velmagt, et Tilbagetog langsomt som et ondt Aar, langt som en Evighed, eensformigt afbrudt af det idelig gjentagne Suk: disse Dage, behage mig ikke.

d. 12 Mai 39.

EE:65

Jeg siger om min Sorg, hvad Engelskmanden siger om sit Huus: min Sorg is mey castle. – Men der er mange Msk., der naar de have Anledning til Sorg (bære Flor om Hatten) fordre Deeltagelse ikke saa meget for at lindre Sorgen, som for at man skal dægge lidt for dem, og derfor i Grunden ansee det for en af Livets Beqvemmeligheder at have Sorg.

d. 12 Mai 39.

EE:66

Jeg kan dog ikke antage Andet end at det er Guds Villie, at jeg skal læse til min Examen, og at det er ham behageligere at jeg gjør det end om jeg ved at fordybe mig i en ell. anden Grandskning virkelig kom til en ell. anden klarere Erkjendelse; thi Lydighed er ham kjærere end Vedderens Fedme. –

d. 13 Mai 39.

EE:67

Gud i Himlene lad Du mig ret føle min Intethed, ikke for at fortvivle derover, men for desto stærkere at føle din Godheds Storhed.

(dette Ønske er ikke, som Spotteren i mig vilde sige, en Epicuræisme, som naar en gourmand sulter sig for at Maden kan smage desto bedre.).

d. 14 Mai 39.

EE:68

At Bogstavet ihjelslaaer det kan man see paa Sadducæerne, der holdt saa fast ved Lovens Bogstav, at de nægtede Sjælens Udødelighed.

d. 15 Mai 39.

EE:69

Thi hvad er Udtrykket (Stilen) andet end det evige Modernærke, og disse Folk, der komme til Resultat, som ikke er deres Eiendom, de ere som Høns, der have udruget Ællinger, hver Gang Ideen gjør en

[a] Det er utugtigt at fremstille en Qvinde i korte Klæder, derimod ikke at afbilde hende nøgen som Grækerne gjorde det; thi det Vellystige ligger netop i det at Gevandtet skjuler og lader ahne.

Bevægelse ifølge sin Natur (ligesom naar Ællingerne søge Vandet) blive de bange og staae og trippe, fordi de kun kjende Tanken i en bestemt til et bestemt Udviklings-Moment svarende Form; de kunne, som umathematiske Hoveder ikke den Sætning, de før kunne bevise, naar man tegner Figuren anderledens og giver den andre Bogstaver. –

d. 15 Mai 39.

EE:70

At erindre Filosoferne og Dogmatikerne i vor Tid om de Ords Betydning for Speculationen: Omvender Eder; det er omtrent det samme som at raabe Hep efter en Jøde.

d. 15 Mai 39.

EE:71

Først da naar det ved Livets Opfattelse ikke længere er et Tankeexperiment ligeoverfor et andet Tankeexperiment^b, men en Anskuelse, der netop i Kraft af at være dette har en Drift (en indre, en immanent Magt) til at fordre sig realiseret, og desaaarsag ogsaa ponerer sig i hvert Moment, først da indtræder den sande Splid i Msk, først da føler man, at det ikke er et flygtigt Phantom man har at kjæmpe med, men at det er en Magt, et Legeme, et Syndens Legeme (Rom: 7.) man skal udrives af, hvormeget det end koster, at det er en Døen af fra (der som enhver Døen har sine Taarer i Begyndelsen bittre, fordi vi skulle adskilles fra Noget, som vi have levet i, og som vi ofte uforstandige nok have ondt ved at glemme, snart blide og stille, fordi vi føle Herrens Trøst, snart Glædestaarer, naar vi see det lakker mod Enden) at det er et Guds Rige, en gegliedert Tingenes Orden, som ikke lader sig tage med Vold, vi skulle indordnes i. –

d. 17 Mai 39.

EE:72

Jeg har læst et Sted i et indiske Værk disse Ord: hvo som ikke troer dette, han skal dømmes til Helvede og gjenfødes til et Æsel. –

d. 17 Mai 39.

EE:73

Det er uanstændigt, at lade Af- og Omklædningsscener paa Theatret gaae saavidt, at man seer Skuespillerinden i chemise; thi det er ikke det det kommer an paa, om de have ligesaa mange Klæder under, saa at chemisen egl. blot er en Overkjole, men det det kommer an paa er Nødvendigheden af Ideeassociationen. Mai 39.

[a] ... Og hvor forskjellige end Riddere og Skolastikere vare, saa havde de dog det tilfældes at de gik paa Eventyr; thi Tænkingen har ogsaa en vis Gaaen paa Eventyr, der er ligesaa forfriskende, ligesaa ædel, ligesaa himmelbaaren som Riddernes. d. 16 Mai 39.

b ikke eet: nu kan Du vælle.

[c] Medens Geistligheden i Coelibatet viste Yderspidsen af Ligegyldighed mod Qvinden, saa naaede den anden Side sit Ideal i Ridderstanden – og dog var der en Lighed, som vi jo ogsaa see, at, naar Ridderen forlangte det, kunde han blive begravet som Geistlig d. 17 Mai 39. cfr. Busching.

Forord:

Om dette Forord skal blive langt ell. kort, veed jeg i dette Øieblik slet ikke; kun een Tanke udfylder min Sjæl, en Længsel en Tørst efter ret at forvilde mig i Forordets lyriske Underskov, ret at baldre mig deri; thi ligesom det maa gaae Digteren, at han snart føler sig lyrisk bevæget, snart episk tiltalt, saaledes føler jeg som Prosaist i det Øieblik en ubeskrivelig Glæde ved at opgive al objektiv Tænkning, og ret at udtømme mig i Ønsker og Forhaabninger, i en hemmelig Hvidsken med Læseren, en Horatzisk sussuratio i Af[ten]stunden; thi Forordet bør altid opfattes i Aftenbelysning, som ogsaa unægtelig er den skønneste; og det er derfor ikke underligt, at vi læse, at vor Herre spadserede i Aftenkjølingen (Genesis), en Af[ten]stund, naar Tankens Travlhed lyder fjernt høitideligt som Høstkarlens Lee. -

d. 17 Mai 39.

EE:74

Det er netop den diametrale Modsætning, naar man i ældre Tid, den Gang da Troen paa Gud var større, da Fløilet paa hans Prædikestol ikke var saa affalmet som i vore Tider - beraabte sig paa Guds Almagt og at Intet var umuligt for Gud for at bevise Legemets Opstandelse fE o: s: v:, og naar man i nyere Tid smiler heraf idet man opfatter denne Tanke saa karikeret som muligt - og beraaber sig paa den dybt i Msket begrundede Trang, den Fordring, saa at sige, det Krav Msket har, for at bevise Sjælens Udødelighed fE o: s: v:; thi dette lod sig opfatte ligesaa karikeret, naar man vilde forstaae det om Mskets blotte subjektive Fordring; thi saa kunde jo enhver Grille gjøre lignende Ophævelser. Disse to Sider bør derfor medieres. -

d. 17 Mai 39.

EE:75

Naar i vore Tider enkelte Dogmatikere saa stærkt beraabe sig paa den augsburgske Confession i Modsætning til formula concordiae, saa glemme de, at Forskjellen mell. dem dog mere ligger deri, at en Timeviser aldrig kan vise saa nøiagtigt som en Minutviser, at mange Ting overhovedet ere blevne Spørgsmaal for formula conc. som ikke vare det for Confessionen. -

d. 20 Mai 39.

EE:76

Jeg lever i denne Tid omtrent som en Brik i Schakspil

maa være tilmode, naar Modspilleren siger: den Brik kan ikke røres – som en ørkesløs Tilskuer, da min Tid endnu ikke er kommen.

d. 21 Mai 39.

EE:77

Kfædrenes Beskrivelser af Dæmonerne passe i mange Maader paa vor Tids Politikere; de levede nemlig i Luften (de ere nemlig altfor vindige til at kunne faae Fodfæste paa Jorden) de levede af Offerrøg og Virak, de vare meget bevægelige og kunde i en Hast overfare heleVerden.

d. 21 Mai 39.

EE:78

Evigheden er Tidens Fylde (dette Ord ogsaa taget i den Forstand, hvori det bruges, naar det hedder, at Xstus er kommen i Tidens Fylde.).

[a] Hamann 6te D. p. 144.

d. 21 Mai 39.

EE:79

.... Men der gives en Anskuelse af Verden, ifølge hvilken Paradoxen er høiere end ethvert System.

d. 22 Mai 39.

EE:80

Det er Ulykken for Philosopherne m: H: t:Xstd., at de bruge Kort over Verdensdele, hvor de burde bruge Specialkort; thi ethvert Dogme er ikke andet end et konkretere Udtræk af den almdl. msklige Bevidsthed.

d. 22 Mai 39.

EE:81

I samme Grad som Videnskaben paa den prosaiske Maade, som nu er begyndt, vil paatage sig ligesom at udvise ethvert Problem, som den senere Tid har at udvikle, i samme Grad vil den egl. videnskabelige System tabe alt sit Fornøielige, alt sit Eventyrlige, ligesom Jagten har tabt det i vore Tider, hvor man kjender ethvert Stykke Vildt, og allerede flere Aar iforveien veed, det og det Dyr skal skydes ad aare, det

i 40, o: s: v: –

EE:82

Det gjælder om Hamann hvad der staaer skrevet paa en Kakkelovn hos Kold i Fredensborg: allicit atque terret. –

d. 22 Mai 39.

EE:83

Den chr. Bevidsthed forudsætter en heel foregaaende msklig Bevidsthed (det gjør den baade i verdenshistorisk og individuell Henseende hos den Enkelte), og medens den Xstne derfor staaer med Bevidstheden om en Syndflod, der har tilintetgjort den foregaaende Tilvær, troer Philosophien at Tilværrelsens Begyndelse skeer her.

d. 24 Mai 39.

EE:84

Besynnerligt nok det er Noget, der tidt har ængstet mig, at det Liv, jeg levede ikke var mit eget; men ganske identisk med en anden bestemt Person, uden at jeg var istand til at forhindre det, og først opdagede det, hver Gang det til et vist Punkt var gjennemlevet.

d. 24 Mai 39.

EE:85

Endogsaa i Vanvid hersker der saa stor Monotonie, at (efter Lægers Beretning) der meget sjældent indtræder et Phænomen, som ikke allerede tidligere er beskrevet mange Gange.

d. 24 Mai 39.

EE:86

Hele Læren om Arvesynden fremstilles i den catholske K. igrunden som det enkelte Msk. saa uvedkommende, at man bedst kunde sammenligne den med en Smuds-Titel, der skjæres bort ved Indbindingen, og justitia originalis desaarsag ogsaa saa fjern fra Msk., at denne bedst lader sig sammenligne med en brillant Indbinding, der ikke staaer i Forhold til Bogen.

d. 27 Mai 39.

EE:87

Efter den Maade som Reformatorerne indskjærpe Troen paa, saa følger, at de gode Gjerninger bør staae i samme Forhold til Msk. som Velgjørenhed efter Xsti Bud: den høiere Haand skal ikke vide hvad den venstre gjør.

d. 28 Mai 39.

EE:88

Ligesom der gives et futurum (ins blaue hinein) en uendelig fortsat Udvikling, der tilintetgjør al dybere Speculation - saaledes er Modbilledet hertil et »prius« et »præ« i retrograd Uendelighed, saaledes som Alexandrinernes Præexistents af λογος, Præexistents af Materien, Præexistents af Sjælen, Præexistents af det Onde, og ligesaa vildledende for al dybere Tænkning.

d. 29 Mai 39.

EE:89

Der gives en Livs-Anskuelse, der erhverves under Taarer; men som saa ogsaa er stærkere end Jern, ligesom den Skjorte: »wenn sie ihn unter Thränen spinnt, mit Thränen bleicht, ein Hemde draus unter Thranen näht, schützt mich dis besser als alles Eisen, es ist undurchdringlich.« men denne Livs-Anskuelse beskytter kun den, der selv har forarbejdet den, ikke som hiin Skjorte Enhver. -

cfr *magyarische Sagenv.* Graf Mailath. p. 152. n.

d. 29 Mai 39.

EE:90

Xstd.⁵ Standpunkt i Forhold til et almdl. humant Standpunkt er som Kirkens til Staten, der ikke negerer Staten, uden forsaavidt denne vil gjøre et Indgreb i hiin.

d. 5 Juni 39.

EE:91

Det er derfor at »Aladin« er saa styrkende ved den

geniale barnlige Dristighed i de meest forfløine Ønsker; thi hvor Mange er der vel i vore Tider, der i Sandhed tør ønske, tør begjere, tør fordre, tør tiltale Naturen hverken med et artigt Barns »bitte-bitte«, ell. med et fortabt Individ's Raserie; hvormange er der, der i Følelsen af, hvad der i vore Tider snakkes saa meget om, at Msk. er skabt i Guds Billede er hans naturlige Repræsentant, har den sande Komandøstemme, den sande gudd. Cancellie-Stiil, ell. staae vi ikke alle der som Nourredin og bukker og skraber, ængstelige for at forlange for meget og for Lidet; ell. nedsætter ikke efterhaanden denne storartede Fordren sig til en sygelig Reflecteren over Jeget, fra at kræve til at kræve sig, som Barnet jo strax opdrages til.

d. 10 Juni 39.

EE:92

Det almdl.-msklige Standpunkt skriver paa egen Haand usikkert og vaklende, det christelige skriver med^a paaholden Pen, bevidner Rigtigheden (dette i subjektiv Forstand), men producerer ikke. Heraf den dybe Betydning Ordet »Vidne« har i Xstd., de ere hverken første Opfindere ell. Forbedrere af det Givne, men Vidner, deels forsaavidt Xstd. er en objektiv Akt, der realiserer sig i Verden, deels forsaavidt de optage denne i sig.

a thi hvad Msk. gjør paa egen Haand, det bliver dog aldrig mere end Figenblade.

d. 11 Juni 39.

EE:93

At relative Modsætninger kan medieres, dertil behøver vi i Sandhed ikke Hegel, da det ligger i det GI: at de kan adskilles; at absolute Modsætninger skulde kunne medieres, det vil Personlighed i al Evighed protestere imod (og denne Protest er incommensurabel for Mediationens Assertum) den vil i al Evighed gjentage sit udødelige Dilemma: at være ell. ikke være det er Spørgsmaalet. (Hamlet.)

d. 14 Juni 39.

EE:94

Den Jagen efter Aandrighed, der er saa ch[a]rakteristisk for vor Tid, har efterhaanden inficeret endog de helligste Forhold, og Bønnen er lidt efter lidt bleven en ved en udhulende Reflexion udpumpet aandrig Conversation. At vore Bønner skulde blive for lange som Pharisæernes er vel ikke at befrygte, men derimod synes en sygelig Eftertanke henledet paa at udfinde mere og mere pikante Ting at bede om, man skammer sig saa at sige ved sin jordiske Existents, ligesom Gud ikke ogsaa havde sat os i den. Det Hele

skal være saa aandeligt, saa vindigt, at det danner en karakteristisk Modsætning til den Troskyldighed, der fE gaaer igjennem den Maisang, man hertillands pleiede at afsynge.

d. 14 Juni 39.

EE:95

Hvo kommer ikke under Observationen af Sjælens Vibrationer, af det ogsaa i aandelig Henseende herskende ustadige Veierligt^a til at tænke paa hine Fortryllelser, som næsten ethvert Eventyr indeholder Træk til, og hvor forfærdelig bliver ikke Ligheden derved, at man opdager, at der ogsaa i Frihedens Verden findes en Lov, vel ikke en Natur-Lov som for hine Fortryllede, men en Syndens Lov. (at Fortryllingen varer 7 Dage, 7 Uger, 7 Maaneder etc.) forfærdeligt fordi man først bag efter opdager Loven, man troer frit at røre sig i en Stemning, da man lidt efter lidt ledes til at bemærke denne nærværende Stemnings Modsætning til en foregaaende, og nu denne Tanke som et Lyn slaar ned i Sjælen, at det maa være efter en indre Nødvendighed at disse Stemninger afløse hinanden, efter en Lov, som vi ikke ere istand til at beregne: $\tau\lambda\alpha\iota\pi\omega\rho\varsigma \epsilon\gamma\omega \alpha\theta\rho\omega\pi\omicron\varsigma!$ $\tau\iota\varsigma \mu\epsilon \rho\upsilon\sigma\epsilon\tau\alpha\iota \epsilon\chi \tau\omicron\upsilon \sigma\omega\mu\alpha\tau\omicron\varsigma \tau\omicron\upsilon \theta\alpha\nu\alpha\tau\omicron\upsilon \tau\omicron\upsilon\tau\omicron\upsilon;$ Rom. 7, 24. Eller naar som i enkelte Eventyr Tanken udvider sig saa det ikke længere er et enkelt Individ men en heel Udvikling der ligger under for denne Fortryllelse? Og hvor Faae ere det ikke, som selv ikke under denne Lovens Trældom bevæges af dette Indtryk, vove at arbeide til deres Frelse, hvor længe varer det ikke inden Eventyret finder det Redskab, der er istand til at bære disse Besværligheder og have Mod til at vove Alt. ell. hvor nysgjerrige ere ikke i omvendt Tilfælde Mskene, naar den Ulykkelige ønsker at være ene med sin Sorg, kunde end ikke den skønne Melusinas hele Kjærlighed, hendes dybe rørende Sorg over sin Ulykke, standse hendes Gemals Nysgjerrighed!

d. 17 Juni 39.

EE:96

Bibliographie.

1. Naturens Bog. Dette Værk er meget volumineust, og det er endnu ikke lykkedes Nogen blot nogenlunde at faae det indbunden, man har derfor hidtil hjulpet [sig] med Duodez og Sedez-Udgaver, som man har meent indeholdt det Vigtigste med Udeladelse af alle Naturens kjedsommelige Gjentaegelser. Det sidste Forsøg man gjorde paa at faae det hele Værk fuldstændig samlet og indbunden i 50 trofaste Skind-Bind, systeme de la nature, mislykkedes aldeles, og Naturen var altfor naturlig til at bære franske Snørliv.

a Skulde ogsaa i Aandens Verden det gudd. Udsagn have Gyldighed: saa længe Verden staaer skal Sæd og Høst, Sommer og Vinter, Dag og Nat ikke aflade?

[b] ell. Folk ere tilrede med en onskabsfuld Tjenstvillighed; thi Folk er, som J. Paul siger altid beredte til at hjælpe Een at bære Korset, naar det er det Kors, man selv skal ophænges paa. (ligesom Simon af Cyrene).

2. Glem-Bogen. Medens i Naturens Bog Intet er glemt, ligesom i Naturen Ingen er glemt, saaledes er i Glem-Bogen heller Intet glemt af det, der skal glemmes. Denne Bog føres af et Auxiliair-Korps af allehaande Secretairer af allehaande Aldere, allehaande Nationer, allehaande Anskuelse, den føres med den største Omhyggelighed, skrevet med smagfuld Fragt og grandios Lapidar Stil, med behørigt Tryk og Eftertryk er den et chalignographisk Mesterværk. Den er imidlertid et Ideal, som ingenlunde er færdig trods herculiske Bestræbelser, først naar Verden bliver saa gl. saa alderstegen, at den ret kan besinde sig paa Alt, først naar Skrivekunsten er bleven saa hurtig, at den i samme nu kan nedskrive det et litteris tradere, og lade dem beholde det. først da er den færdig.

3. Livets-Bog.

[a] Det gaaer de Liberale som det gik Skrædderen i Himmelen (cfr Eventyret: *Skrædderen i Himlen*) for at straffe en enkelt Misbrug, som de ia[g]ttage fra vor Herres usurperede Throne, gribe de Guds Fodskammel og kaster den ned paa Jorden, ja tilintetgjorde gjerne hele Verden for at straffe den.

EE:97

#

Det er aabenbart at der gives en Erkjendelses-Eenhed af to Momenter, hvor det ene Moment ikke er det andet sideordnet men underordnet, som naar Pigen ved Ægteskab opgiver sit Navn. (nomen dare alicui nemlig for at antage hans Navn.).

d. 26 Juni 39.

EE:98

Man taler saa meget om, at Xstd. slet Intet forudsatte hos Msk, Noget forudsætter den aabenbart: Selvkjærligheden nemlig, thi Xstus forudsætter den jo aabenbart, naar han siger at Kjærlighed til Næsten skal være ligesaa stor som Kjærligheden til os selv.

d. 29 Juni 39.

EE:99

Der gives i selviske Prætensioner til en Prædiken et Standpunkt, der aldeles ligner Pharisæerens i moralsk H.; da han sagde, jeg takker Dig Gud, at jeg ikke er som andre Mske., et Standpunkt, der troer at komme Guddommen nærmere ved Talent og Virtuositæt i Fremstilling. –

d. 30 Juni 39.

EE:100

At Xstd. er modsat Pantheismen kan man ogsaa see af den Carricatur, der ledsager den; Pantheismens Carricatur er aabenbart den gjennem Vellyst tilveiebragte Forflygtigelse af Person, den poetiske Verden, Individet projekterer, hvori den sande bevidste Existents er opgivet og det Hele er Digt, hvori Individet i det høieste er som Blomsten i Damask, naar det væves; Modsætningen til Xstd. er Hyklerie, men dette baserer sig aabenbart paa Realitæten af de moralske Begreber Personlighed, Tilregnelse.

d. 1 Juli 39.

EE:101

Dersom jeg et Øieblik vilde benytte mig af^a de Wettes Terminologie vilde jeg sige, at Dydspligten er Retspligtens Sandhed; Dydspligten er den usynlige Kirke i Retspligternes synlige, og deraf kommer det at Retspligten kan suspenderes medens Dydspligten realiseres. –

a den tydske Uvette almdl. kaldet de Wette.

d. 3 Juli 39.

EE:102

At bekjende Xstus for Verden.

1) maa ikke glemmes, at der udfordres at vi i Sandhed bekjende Xst., den Bekjendelse, som om den end er stum dog er mere veltalende end al Vidtløftighed, den Bekjendelse, der raaber til Himlen, den Bekjendelse der for den hele øvrige Verden er ligesaa hemmelighedsfuld som Ypperstepræstens Offring ved Pagtens Ark, den Hemmelighed vi saa at sige have med Gud i Xsto.

2) den udv: Bekjendelse. Da maa vi erindre, at Xstus ikke er en forfængelig Verdens Herre, der for sin egen Skyld for sit Navns Forherligelses Skyld bød os at forkynde ham for Verden; thi Himlens Hære forkynde hans Magt; ikke en Hersker der ængstelig vaager over, der misundelig varetager sin Ret; thi han ansaae det ikke for et Rov at være Gud liig. – En saadan sand Bekjendelse er nødv:^a, da den er det umidd. Udtryk af hvad der lever i os. Og Du der maaskee i din Afmagts Stund anraabte hans Bistand og fornåm hans Hjælp, Du, der maaskee i mangt et stille Øieblik med Taknemlighed seer til Himlen, naar du med Forundring føler, hvor vidunderligt han har hjulpet Dig, hvor mægtig han er dig nærværende, og dog vilde Du

a og end ikke en misforstaaet Omsorg forXstds. bedste bør holde den tilbage, som naar Abraham sagde af Omsorg for Sarah, at hun var hans Søster – ikke hans Kone, som vi jo netop ofte see Folk, der vel tilstaae et Slægtsskabs Forhold med Xstd, men ikke Ægteskabets uopløselige Eenhed.

gjerne, at Verden skulde være uvidende om, hvor den Kilde har sit hemmelige Udspring, der qvæger Dig i Nødensstund, Du vil vel nok takke Din Velgjører i al Stilhed og vel mangan Gang under Hjertets Rørelse, men Du synes det er for meget at forlange, at Du for Verden skal bekjende, at Du er hans Skyldner. O spørg Dig selv, hvad det er, der vækker slige Betragtninger, er det maaskee din Velgjørers idelige Paamindelser derom, ell. er det ikke snarere noget Godt i Dig, en Sanddruhed mod Dig selv og mod Verden. O prøv Dig selv og fat Din Beslutning, Du vil engang velsigne den Stund, ell. see vi ikke, hvorledes Børn, hvis Fødsel og Herkomst blev en Hemmelighed søge at finde deres Forældre, og Du kjender dem og Du mener maaskee at de ere saa ringe, at Du ikke kan være dem bekjendte, Nei det mener Du ikke, men du føler Dig saa ringe ligeoverfor dem, og maaskee saa stor i Verdens Øine, at Valget falder Dig svært. O! beslut Dig, en saadan Beslutning vil opklare Dit Øie til at randsage Dig selv, om Du virkelig hører Xstus til, og tør Du efter en saadan Prøve sige i Dig selv idet Du overlader Dommen til ham, som randsager Hjerterne, sige som Peter: Herre Du veed at jeg elsker Dig, erfarer Du efter en saadan Selvprøvelse ret i din Sjæls Rod, at Du er greben af Xsto, o! har Du da ikke vundet, vundet det, hvis Tab hele Verden ikke kunde erstatte Dig ell. give Dig Vederlag for, vundet den himmelske Besiddelse, det himmelske Borgerbrev, som al Verden ikke kan berøve Dig, Djævelen ikke forfalske Dig. Og fandt Du Dig ikke stærk nok, maatte du maaskee krympe Dig ved at lade Ordets gjennemtrængende tveæggede Sværd adskille indtil Marv og Ledemod, o! Du vil dog glæde Dig over, at Du ret har faaet Leilighed til at føle, hvormeget Du mangler og Du vil ved Guds Bistand indhente det. - En saadan Bekjendelse er vigtig for Dig, da den vil sætte Dig i det rette Forhold til hans sande Bekjendere; thi Xstd. er ikke et formummet Frimurerie, men et aabenbart Rige.

d. 3 Juli 39.

EE:103

Den samme Foragt for ethvert Erkjendelsens Moment, forsaavidt det er reent mskligt, som udtaler sig hos Tertullian i de Ord: credo quia absurdum, gjentager sig i en lignende Negation af den borgerlige Verdens Realitæt, naar Tertullian siger, at en Angivelse og en derved bevirket Dødsdom er for det angivende Individ et Mord. cfr de Wette p. 215.

d. 3 Juli 39.

EE:104

Den Kløftelse jeg ved saa mange Leiligheder har paaviist i Middelalderen, var i denne saa gjennemgribende, at man kunde sige, at samtidigt med den dogmatiske Afspiisning med Nadveren sub

una specie indtraadte i hele Livet en lignende Leven sub una specie (Munkelivet. – Ridderstanden. – Geistlighed. Lægfolk. – Skolastikere og Narre. – Brødet for Lægfolk. Vinen for Geistligheden) istedetfor den Individualitættens Synthese af disse Momenter, som er forbeholdt en senere Tid.

d. 5 Juli 39

EE:105

Ægteskabet er Eenhed under Sandselighedsform ikke Eenheden i Aand og Sandhed, derfor hedder det og i Genesis om Mand og Qvinde: »at de skulde være eet Kjød.« derfor ogsaa Muligheden af andet o: s: v: Ægteskab, cfr.p. 7. n:

d. 7 Juli 39.

og netop fordi Kirken søgde at gjøre Ægteskabet til noget mere, netop derfor misbilligede den det andet Giftermaal, Athenagoras siger: ὁ δευτερος γαμος ευπρεπες εστι μοιχεια. – netop fordi den søgte ved sin Anskuelse af Ægteskabet at stille saavel Græcitættens æsthetiske Moment som Jødedommens^a teleologiske i Indifferentens og idet den lod Mandens og Qvindens reale Existents blive under et Forhold af Broder og Søster (i Xsto nemlig) gjorde den det ægteskabelige Forhold til en organisk Proces, og som en Følge deraf maatte den enten opfatte det gjentagne Ægteskab som aldeles αδιαφορον, ell. den maatte antage, at Ægteskabets Gjentaagelse henledte en Reflexion derpaa som gjorde det utilladeligt. Vel er det sandt at i det jødiske System laae ogsaa Forholdet af Broder og Søster, men det var dog mere i udvortes Forhold og i Modsætning til andre Nationer, men hos de Xstne var i dette Forhold allerede hiin Lighed med Englene, om hvilken Xstus taler, indtraadt idetmindste som indiv: Bestemmelse om den end ikke var i fuldkommen Harmonie med den udv: Existents.

a som naar Augustinus i Ildsomhed efter den Fuldkommenhed, der tager sin Begyndelse med Verdens Undergang siger at uden Ægteskab: multo citius civitas dei completeretur et acceleraretur terminus seculi. cfr.p. 7. m:

d. 7 Juli 39.

EE:106

Den Frygt, med hvilken den Afsindige føler den geniale Læges aandelige, hemmelighedsfulde Overlegenhed, maa omtrent svare til det første næsten fjendtlige Trin af Gudsfrygt.

d. 7 Juli 39.

EE:107

Det er en ret mærkelig Omstændighed at Talen i Mth:

50: fl. kaldes Bjergprædikenen og derved typisk (ligesom den gør det i dybere Forstand ved sit Indhold) erindrer om hiin store Bjergprædiken fra Sinai, kun med den Forskjel at paa Sinai saaes ikke Jehovah; men Moses besteg Tinden af Bjerget for at tale med ham; her derimod sad Xstus i Guds Lighed ved Foden af Bjerget, og antydede saaledes typisk at Xstus var Lovens Opfyldelse, og at denne Lovens Opfyldelse nu var gjort mulig paa Jorden.

d. 7 Juli 39.

EE:108

Individualitæten er det sande Punktum i Skabelsens Udvikling, og som bekjendt sætter man Punktum naar Mening er ude, hvilket ogsaa kan udtrykkes saaledes (i repulserende Bevægelse) at Mening er der, saaledes først naar Individualitæten er givet, da er Mening ude ell. der er Mening i Skabelsen, og saaledes seer man Muligheden af at reducere hele Philosophien paa en eneste Sætning. Det guddl. og det msklige er de duo puncta (:) hvilke ende i Punktum, som det ogsaa i den Henseende er mærkeligt, at »:« ikke er et større Adskillesestegn end ».«, men et mindre.

d. 10 Juli 39.

EE:109

Skov tager sig bedst ud paa Afstand, den er som saadan en interessant Hemmelighed, nær ved seet er den en løst Gaade; Vand derimod er en dyb Sandhed, der bliver interessantere jo mere man fordyber sig i den, og den mindste Draabe Vand har den samme Indflydelse paa det iagttagende Gemyt, saa her ikke som ved Træer behøves Masse.

d. 14 Juli 39.

EE:110

Det er Ulykken for mig, at medens andre Forfattere som oftest synes mindre godt om det, de tidligere have skrevet, saa gaaer det mig omvendt; jeg synes bestandig meget bedre om det jeg tidligere har skrevet end det jeg nu skriver.

d. 14 Juli 39.

EE:111

Det er i aandelig Henseende den samme velgjørende

Fornemmelse, den samme Velsignelse, man føler ved at tale med Een i Sandhed os aandelig overlegen, hvor hver Yttring ved hans Bemærkning bliver udvidet bliver understrøget og spatieret til en dygtig Tanke, den samme Velsignelse som i religiøs Henseende gjør Enkens Skjærv i Tempelkisten til en stor Gave.

d. 14 Juli 39.

EE:112

Det kunde blive et ret interessant Spørgsmaal, hvorvidt den mandlige og qvindelige Karakter naaer sit Høieste i Negationen af Discretionens Forskjellighed i Indifferentsen mod Kjønns-Forskjel og den deri givne Individualitæts (her naturligviis seet som repræsenterende som Ideens) Forskjel, saaledes som man jo at de høieste Titler og Tiltaler ere i sig androgynisk hævede over Differentiens Modsætning (deres Majestæt baade til Konge og Dronning; deres klige Høihed baade til Prinds og Prindsesse; deres Naade baade til Greve og Grevinde), denne Gaaen ud over Differentien ikke opfattet i en saa latterlig Retning som i salig Vadskiærs udødelige Formælings-Digt: ja, hvis ei Skjørtet ei Buxerne var, man vilde Forskjellen rent ud forlise, hun kaldes Fredrik han kaldes Louise. ----- ell. i en bestandig dybere og dybere Concretion af denne Modsætning.

d. 15 Juli 39.

EE:113

Det er Noget man dog altid bør have for Øie under Læsningen af den hellige Skrift, at hvor meget vi end tillægge den gennem de hellige Forfatteres Liv gjennemgribende Anskuelses Continuerlighed, Stemningen ogsaa havde sin Ret og udøvede den, for at ikke den mageløse Seier over Verden, der med sin Glorie omfunkler deres forklarede Aasyn skal rent lade os mistvivle om vorom end nok saa fjerne Lighed med disse Herrens Mænd; deels den dybe Sorg, den rædsomme Kamp i Gemyttet skal lade os aldeles mistvivle om Styrke til at bære, hvad der faldt i vort Lod at bære; idet vi nu i slige Tilfælde erindre os om vore egne oplevede mørke og lyse Timer vil vi ikke tabe Ligevægten; og hverken indbilde os at Alt er gjort med eet Slag, og ikke hell. fortvivle, naar vi see, at det ikke lader sig gjøre.

d. 15 Juli 39.

EE:114

Derved fremspringer især det Phantastiske, naar man ved at læse ell. høre om Noget længst Forsvundet, finder sig saa levende ind deri, at man maa sige

derom, hvad man undertiden siger om færdigsyede Klæder, at det er som det var syet til Een.

d. 17 Juli 39.

EE:115

Dersom de Orthodoxe og Politikerne skulde forene sig mod Staten, saa tænker jeg det skal gaae dem ligesom det engang gik 2 Drengene, der vilde gyngede en tredie og mod hans Ønske svinge ham ret høit, de slog for lavt med Touget og rammede saaledes ikke ham, og da saaledes den fra begge Sider anvendte Kraft ikke fandt i hans Ryg den ventede Modstand, løb de Panderne mod hinanden, men han der sad i Gyngen svævede sikkert hen over dem begge.

d. 20 Juli 39.

[a] Den Blomst nymphæa alba er et skjønt Billede af et Einsidlei. Naar man seer dem svømme mange i Tal ved Siden af hverandre hver med sit lige store Tilliggende (Bladet nemlig) kommer man til at sætte sig tilbage i Oltidens skjønnede Idee med en ligelig Fordeling af Jorderne, og den hvide Farve erindrer [om] Chorklæderne, Bladet om Klostret med sin fredelige Hauge - Vandet om Uskyldigheden - og som Klosterlivet synes uden Holdning i Verden uden Familie og Slægt saaledes ogsaa denne, men langt nede paa Havsens Bund slaar den dybe Rødder. d. 20 Juli 39.

EE:116

Jeg kunde have Lyst til at skrive en Disputats om Selvmord, baade m: H: t:de statistiske Oplysninger, det[s] Forhold til den gl. Verdens-Anskuelse og til den modernes, dens pathologiske Klangfigurer etc. etc.

d. 20 Juli 39.

EE:117

Det som vi i en vis Retning betegne med Navnet: »Spleen«, hvad Mystiker[ne] kjende under Benævnelsen: de matte Øieblikke, kjender Middelalderen under Navnet: acedia (ακηδία, Sløvhed). Gregor *moralia in Job.*: XIII p. 435.: virum solitarium ubique comitatur acedia... est animi remissio, mentis enervatio, neglectus religiosæ exercitationis, odium professionis, laudatrix rerum secularium«. ^a Det røber Erfarenhed, at Gregor udhæver virum solitarium, da det er en Sygdom, som Isolations-Msket i sin høieste Tinde (det Humoristiske), og Sygdommen er yderst rigtigt beskrevet og rigtig udhæves odium professionis, og naar vi tage dette Symptom i en lidt almdl. Betydning (ikke om den kirkelige Bekjendelse af Synder, hvorved vi jo ogsaa nødes til at tage: solitarius om det ligegyldige Medlem

a det er det min Fader kaldte: en stille Fortvivlelse.

af Kirken) om en Sig-Udtalen, saa vil Erfaring ikke lade os i Stikken, dersom man vilde fordre Exempler.

d. 20 Juli 39.

og det røber et dyb Blik i den msklige Natur, at de gl. Moralister regne »tristitia« med blandt *septem vitia principalia*. saaledes Isidorus Hisp., cfr. de Wette oversat af Scharling p. 139. Anm: q. øverst, cfr. Gregor og *Maximus Confessor* i samme Anmærkning.

EE:118

Det er en anden Art af Transcendents end den Kant advarer imod, naar Isidorus Hisp. Isidorus Hisp. siger: isti (nemlig seculo huic renunciantes) praecepta generalia perfectius vivendo transcendunt, ihvorvel Kant vel vilde sige, at den var den samme kun paa Gjerningens Gebeet og ligesaa farlig, da den stod i Modsætning til Begrebet af det Almeengyldige.

d. 20 Juli 39.

EE:119

Ligesom der for den nervesvage indtræder Øieblike, hvor Øiets Nerver blive saa mikroskopisk-skærpede, at han kan see Luften, saa at denne ikke længere er ham^a et Medium, saaledes indtræder der ogsaa i aandelige Henseender extatiske Momenter, hvori hele Tilværelsen synes saa poetisk, saa udspilet og gjennemsigtig for Contemplationen, at endog den ubetydeligste Ubetydelighed af den slette Uendeligheds Hastværks-Produktioner og Dousin-Arbejder synes idetmindste allegorisk at antyde de dybeste Sandheder, ja kun at have sin Realitæt forsaavidt de ere saadanne Allegorier, ja at have deres Tilværelse derved og deri.

a det er overhovedet Noget, der karakteriserer den hele nyere Udvikling, at den bestandig bliver sig Mediet bevidst, og som næsten maa ende med Galskab, ligesom hvis Een hver Gang han saa Solen, Stjerner etc, blev sig bevidst, at Jorden gaaer rundt.

d. 20 Juli 39.

EE:120

Parenthesis.

I samme Grad som der egentlig er noget Betydningsfuldt i et Menneskes Udvikling; i samme Grad som hans Dannelse hører ind under Begrebet af guddommelig Opdragelse: i samme Grad kunne I spare Eders Tilraab, I kjære Drøvtyggere, thi som Vink for hans Vandring vil dog Eders Stemme Intet have at betyde, og det Eneste, den vilde formaae, var, at han, der stod paa et farefuldt Sted, styrtede ned, – som vel stundom uvidende Ængstelighed har foraarsaget dens

Fald, der ellers vilde have staaet sikker nok.

EE:121

Det gaaer mig som Sarah: νενεχρωμενος faaer jeg
Examen παρα καιρον ήλικιας.

EE:122

I visse Maader kan jeg sige om Don Juan, hvad Elvira
siger til ham: »Du min Lykkes Morder«; -

thi i Sandhed: det er dette Stykke, der saa diabolisk
har grebet mig, at jeg aldrig mere kan glemme det;
det var dette Stykke, der drev mig som Elvira ud af
Klostrets stille Nat.

EE:123

Min Ulykke med Samtiden er at jeg er jaloux paa
Fortiden.

EE:124

Det gaaer Philosophien i Forhold til Xstd. som en
Inquisit, der ligeoverfor sin Inquisitor laver en Historie,
der coinciderer i alle væsentlige Momenter og som
dog er aldeles forskjellig.

EE:125

Saaledes seer man undertiden, medens hele Himlen
er overtrukken et lille Strøg, et lille Partie, der endnu
ligesom drømmer sig en Lyksalighed, der ligesom
udstraaler en Glands, det har i sig selv.

EE:126

Det er forfærdeligt, saaledes som jeg at maatte kjøre
hver Dag, hver Time - og Prisen er saa variabel!

EE:127

De abstrakte Begreber ere ligesom den rette Linie

usynlige, kun synlige i Concretionerne.

EE:128

Jeg vil nu et Aarstid, en Miils Vei i Tiden, styrte mig som Guadalquibir under Jorden; – jeg kommer nok frem igjen!

EE:129

Qvindens Kjærlighed er Ja og Amen; Mandens er Snak. Qvindens Bevidsthed er langt universellere eller idetmindste langt mindre subjektiveret og derfor mere en Menigheds-Bevidsthed (et Amen). – Jeg taler naturligviis ikke om Ung-Blods-Frøkeners Kjærlighed.

EE:130

Naar man seer Religionerne i deres historiske Expedition paa deres Vandring gjennem Verden, da er Forholdet dette: Christendommen er den egenlige Selveier, der sidder inden i Vognen; Jødedommen er Kudsk; Muhamedanismen er en Tjener, der ikke sidder hos Kudsken men bag paa.

EE:131

Unge Menneske, Du som overmodig trodser paa Din Kraft, maaskee skal det engang siges om Dig, som det lød om den rige Mand: Du har nydt Dit Gode, – engang, naar Manddom og Alderdom nærme sig og gjøre deres Fordringer gjældende.

EE:132

Derpaa kan man see, at Kjærlighed har overvundet Verden, at den gjengjelder Ondt med Godt.

EE:133

I den Forstand, hvori man kan sige, at den sande xstne Kjærlighed ingen Fjender har (elsker Eders Fjender) og forsaavidt er Alt i Alle (som Genitiv og

Dativs Forhold) i samme Betydning er Gud Alt i Alle, i Forhold af Nominativ og Acc.; men herved er ikke nægtet Realitæten af det Onde, kun med den Forskjel, at det Moment af ydmyg Resigneren paa at dømmes Verden, som ligger for en Deel til Grund for Kjærlighed til Fjender, naturligviis ikke finder Sted for Gud.

EE:134

Jeg staaer med mine Talenter i Forhold til Samtiden, som man undertiden seer en lille skøn Egn, der, fordi den ligger for langt borte til Fodtoure og for nær for Expeditioner, desaaarsag slet ikke bliver besøgt eller paaagtet; – jeg gaaer saaledes ikke op hverken paa Døgn-Horizonten eller paa den teleskopiske Generations Horizont.

EE:135

... Thi Taarer ere som Regn, Himlens Taarer; snart et Skybrud fra den svangre Himmel eller fra Fortvivlelsens Skymasser, naar Øiets og Himlens Sluser aabne sig, snart en mild og stille Foraarsregn, dog er ingen Regn saa frugtbar som Taarer.

EE:136

Det er dog den behageligste, den meest forfriskende Conversation at Træerne føre og uagtet alle Blade snakke (tiltrods for al Etiquette) i Munden paa hverandre, saa er den dog langt fra forstyrrende, men idet den dysser den udvortes Sands vækker den den indvortes.

EE:137

.... ikke den Latter, der er Smertens Legekamerat, ikke den ønsker jeg, den har jeg, heller ikke det wohlfeile Sirups-Smiil, det frabeder jeg mig – men det Smiil, der er Salighedens Førstegrøde.

EE:138

Saalænge vi leve i denne Naadens Tid, om end vor Tilstand er nok saa ulykkelig, vor Mistvivl nok saa nær ved Helvedes Fortvivlelse, saa bliver dog vor Bøn engang imellem bønhørt og Lazarus faaer Lov at dyppe sin Finger for at læske vor Tunge.

Claudatur Parenthesis.

EE:139

Nu kan jeg begribe, hvorfor H. Hertz var saa begjerlig efter at tale med mig, nu da jeg læser hans sidste Haandarbeide med politiske Ind- og Anfald. Det er kun Skade, at han har udeladt Translateurens satiriske Indfald, som han jo rigtignok troer lod sig gjøre uden Skade for Hovedindholdet, men jeg troer, at det var det bedste og vel neppe burde udelades alene af dramatisk Interesse for Translateurens Charakter, men det har formodentlig havt sine gode Grunde, thi det er Hertz ikke Mand for.

d. 21 Juli 39.

EE:140

Det er det Sørgelige med mig, at den Smule Glæde og Beroligelse jeg langsomt destillerer i mit møisommelige Tanke-Livs dyspeptiske Proces, det forbruger jeg strax ved et eneste fortvivlet Skridt.

d. 22 Juli 39.

EE:141

Derfor er min Gang gennem Livet saa usikker, fordi mine Frembeen (Forhaabninger etc) ere i min tidlige Ungdom svækkede ved at overforceres.

d. 22 Juli 39.

EE:142

Som nu aabenbart de strenge Systemer i deres kategoriske Rigorisme ligne de slaviske Sprog, der ved et ideligt Forspil af en halv Snees Consonanter, gjør Sproget saa vanskeligt at udtale, saa at Ideen ofte bliver fortrykket og i det Høieste lydelig i et tollereret Scheva - saaledes lider paa den anden Side Mystiken af idelige Hiatus.

d. 22 Juli 39.

EE:143

Derfor finder jeg saa liden Glæde ved Tilværelsen, fordi, naar Tanken om Noget vaagner i min Sjæl vaagner den med en saadan Energie i en saa overnaturlig Størrelse, at jeg ret egl. forløfter mig paa den, og den ideale Anticipation for mig er saa langt fra at være forklarende af Tilværelsen, at jeg af den snarere udgaaer afmægtig, til at finde det til Ideen Svarende, for urolig og saa at sige nerverystet til at udhvile mig deri.

d. 25 Juli 39.

EE:144

Det er dog den største, den rummeligste, skjøndt i Rummet den mindste Verdensdeel, det Kjærlighedens Rige, hvori vi Alle kunne være Grundeiere uden at den Enes Eiendom behøver at trænge den Andens, ja snarere udvider den Andens (fra den Spisende Spise kom); og derimod: Vredens og Hadets Rige hvor lille er den ikke i sin egoistiske Isolation, og hvor stort et Rum fordrer den ikke, ja hele Verden er den ikke Plads nok, fordi den ikke har Plads til Andre. -

[a] ligesom man undertiden hører Folk sige, det er dog ubegribeligt, at alle de Tanker kan rummes i eet Hoved.

d. 25 Juli 39.

EE:145

... Og uagtet, idet man vender sig om for at opfatte det bag Een liggende Liv, dette jo netop er det Oplevede, og hvor megen Aarvaagenhed man end har gennemlevet det med, hvor tidt man end for Tilbageveiens Skyld har indpræntet sig, at det der nu laae til Høiere da maatte ligge til Venstre og alle Svingninger og Bøininger skee efter denne Lov, saa har man dog saa ofte ondt ved at hitte Rede deri, fordi saa meget deraf forekommer Een at være noget ganske Andet end det tidligere viste sig at være, som man jo idelig erfarer paa Vandringer, at, naar man ankommet til Maalet atter skal tilbagelægge Veien, hele Egnen viser sig som en ganske Anden, og hvor meget mere maatte dette ikke være Tilfælde i Aandens Verden, hvor slet ingen udvortes Haandgribelighed er sat udenfor Een selv, men hvor det Hele beroer paa den sin Tanke sig selv forklarende Tænkning.

26 Juli 39. -

EE:146

Som det gaaer i Sproget, at man stundom støder paa et Ord, der af Naturen (efter Derivationen, ex radice) i sig indeholder en Mangfoldighed af Betydninger, en Disposition til et indholdsrigt Liv, men Tidernes Løb afstumper det mere og mere og determinerer det

tilsidst udelukkende som Betegnelse for noget Ondt, saa at kun Sprogforskeren en enkelt Gang kommer til at frapperes ved Betragtningen af dets sørgelige Skjæbne, og en ell. anden Skribent, der ikke bruger Snøreliv, drister sig til at tage det i oprindelig Betydning, hvorved det ofte til Forundring men derpaa til Forargelse for Verden tager sig fortræffeligt ud, og dog snart opgiver dette Forsøg dette Spil (Ordspil) med dets Existents og atter lader det synke ind under Sprogs-Udviklingens dura necessitas – saaledes gaaer det ogsaa med det enkelte Msk.

d. 28 Juli 39.

EE:147

Seer man hen til Philosophiens nyeste Bestræbelser (i Fichte o: s: v:) med med H: t: Xstd, saa kan man ikke frakjende den en alvorlig Bestræbelse for at anerkjende det Eiendommelige i Xstd, den giver sig dog nu Tid til at bede en lille Smule paa sin misnomerlige Vandring, den standser lidt sit Hastværk, den har dog Taalmodighed til og Plads for en Monolog af den, om den end ønsker, at den vil fatte sig saa kort som muligt; men under Alt dette gaaer dog aabenbart Philosophiens Bestræbelser ud paa i Anerkjendelsen af Xstd.^s Overensstemmelse med den almdl. humane Bevidsthed og den ved denne Anskuelse kun historisk adskillelige i Begrebet ophævede concentriske Duplicitæt af Xstd og Philosophie; men den sande chr. Anskuelse, at ikke den almdl. msklige Existents forklarer Xstd, ell. at [ikke] Xstd. kun er et Moment i Verden, men at Xstd. forklarer Verden, og at saaledes den forxstlige Udvikling af den Grund ikke kan kaldes concentrisk med Xstd, fordi den slet intet Centrum havde altsaa hell. ikke Xstus men kun var den uendelig brudte rette Linie, det idelig gjentagne excentriske Forsøg, – det seer man ikke. Saaledes gjør Fichte i *Aphorismen über die Zukunft der Theologie* (i hans *Tidsskrift* 3^d B. p. 200. o: fl.) dygtigt opmærksom paa, at dog aldrig Monotheismen lader sig forklare af Polytheismen, men hvor rigtigt det end er, saa man med ligesaa megen Strengthed indskjærpe, at den chr. Monotheisme aldrig i Evighed lader sig forklare af den hedenske^a, ja med endnu mere Strængthed for at Aabenbaringsbegrebet ikke skal forflygtiges og ved slige Pudser fravristes os. Den indeholder ikke blot ikke Noget, som Msk. ikke har givet sig selv, men Noget, der aldrig var opkommen i noget Mskes Sind end ikke som Ønske, Ideal ell. hvad man for Resten vil. –

d. 28 Juli 39.

EE:148

Jeg har i denne Tid følt mig ængstet og smerteligt berørt ved min Syngemester Basil Hr Pastor Ipsens Foredrag om Behagelighederne ved en Stilling ved

a dog dette gjør da Fichte hell. eicfr.p. 252. hvor han stiller Jødedommen, og dog paa en Maade gjør det, naar han siger s: p: at Xstd. ist nicht nur der Besluß und Vollender des jüdischen Kultus, sondern ebenso der Schlüssel und Deuter des heidnischen Polytheismus. Hvilket synes at sætte Hedenskabet paa lige Trin med Jødedommen ligeoverfor Xstd. –

[b] (p. 252. udtaler Fichte sig ogsaa imod den gængse Methode at lade det Ene fremgaae af det andet ved en dialectisk Proces. og herved vindiceres Betydningen af det Sibbern kalder det Collaterale.)

Prindsens Hof, – jeg som troede i den Grad at have brudt med Verden, at enhver Udsigt i den (jordisk talt; thi Udsigten gennem den til en høiere Hofholdning vil Gud nok gjøre mig sikkrere og sikkrere) var tilintetgjort; jeg som troede, at hele mit Liv anvendt i Guds Tjeneste vel neppe vilde være nok til [at] afsone mit Ungdomslivs Udskeielser, jeg hører nu igjen den gl. Sirene-Sang, jeg skulde formodentligt, idet man høfligst og venskabeligst træder tilside for at vise mig Veien, gjøre det første Skridt paa en Bane, hvor Alt er tabt, naar man ikke kan glimre. – Nei Tak Hr Pastor! Naar jeg sidder ene som Grønlænderen i min Kajak, ene paa det store Verdenshav, snart over snart under Vandet, altid i Guds Haand, da harpunerer jeg vel stundom et Sød-Monstrum, naar det mig saa synes – Flag-Captain duer jeg ikke til.

d. 28 Juli 39.

EE:149

At mit religieuse Liv i den senere Tid har tabt en Deel af sin Energie, mærker jeg og deraf, at jeg ikke længer finder saa megen Styrkelse i Psalme-Sangens begeistrede Opsving, som i Mesningens hendøende Indlullen, – det chr: Livs sidste Olie.

d. 28 Juli 39.

EE:150

Og vidste vi ikke, at Kirken altid har anseet Nadveren for at henhøre til disciplina arcana o! maatte vi da ikke føle det ved hiin forfærdende Simpelhed, hvormed dette Verdens-Forræderie berettes, naar det hedder: vor Herre Jesus Xstus i den Nat, der han blev forraadt«, maatte Tanken om denne Nat (kun at sammenligne med den Nat, hvoraf Dagen fremgik) ikke knuge Kirken sammen, lade den ængstende speide, om ikke Forræderiets Nat atter truede, med Frygt og Bæven vogte sine Børn fra ikke selv at forraade deres Herre og Mester.

d. 28 Juli 39.

EE:151

Philosopherne mene, al Erkjendelse, ja selve Guddommens Tilværelse er Noget, Mskheden selv producerer, og at der kun i uegentlig Forstand kan være Tale om en Aabenbaring, omtrent i samme Forstand, som man kan sige, at Regnen falder ned fra Himlen, da dog denne Regn ikke er andet end den af Jorden producerede Taage; men de glemme, for at blive i Billedet at Gud i Begyndelsen adskilte Himlens og Jordens Vande, og at der er Noget høiere til end Atmosphæren.^b

[a] Modsætningen hertil har jeg udtalt i en af mine andre Bøger i den Sætning: at al Erkjendelse er respiratio.

b Erkjendelsen af dette Høiere er naturligviis stykkeviis^a

a cfr Joh: 16, 16: Om en liden Stund skulle I ikke see mig, og atter om en liden Stund skulle I see mig.

d. 30 Juli 39.

EE:152

Men den msklige¹ Erkjendelsen har dog objektiv Realitæt og Antropomorphismen (i den videste Betydning ikke blot om Udtryk om Gud men og om al Tilværelsen) er ingen Transcendents, som vi jo seer i Gen: 2, 19, at Gud førte alle Dyrene til Adam for at see, hvad han vilde kalde^a dem, og det Navn han gav hver især, det beholdt det.

a denne Kaldelse bliver naturligviis altid forskjellig fra den guddl. Kaldelse, der er identisk med Skabelse: Gud kaldte Lyset til at være Dag לאור (bemærk ל) det var ikke en Navne-Bestemmelse men en substantiel, real Bestemmelse.

d. 1 Aug: 39.

1 hvor beskrænket limiteret den saa end maa være, saa længe vi leve i den jordiske Existents⁵ status constructus.

EE:153

Philosopherne behandle Dogmerne, Skriftens hellige Udsagn, kort den hele hellige Bevidsthed som Appius Pulcherde hellige Høns, man consulerer dem og varsle de ilde, saa siger man som hiin Feldtherre: vil de hellige Høns ikke æde, saa maae de drikke og dermed kaster man dem overbord.

d. 7 Aug: 39.

EE:154

Og den Xstne kan vel ogsaa finde sig ulykkelig i Verden, kan sørge derover; men det er ikke en Sorg, han ene bærer paa, men som Gud selv hjælper ved, naar vi ikke ere for storagtige til at indvie Gud deri; det er som Kingo synger:

Græd mit Øie men lad flyde

Al Din Graad i Jesu Skjød

thi det er den sande Tempelkiste, hvori den Xstne, endnu fattigere end hiin fattige Enke, nedlægger det eneste han har; thi Guld og Sølv haver han ikke som Petrus sagde,

d. 8 Aug: 39.

EE:155

... Derfor er Kongen ingen Incarnation, ikke et Væsen, vi skulle tilbede, han er et svagt, skrøbeligt Msk, som vi Andre, men han er Konge af Guds Naade, og det er denne religiøse Grændse der begrændser og afslutter Staten, og dermed er det abstrakte Nonsens om det allerviseste Individ tilintetgjort, fordi dog al Forskjel mellem msklig Viisdom er relativ, og forsvindende ligeoverfor den gudd. Styrelses Viisdom, der kalder og beskikker den Enkelte.

[a] og ved det historiske Forhold (ved en guddl Styrelse betingede), hvori Kongen maa sees til Folket er det »Vi« han bruger ikke blot et pluralis majestatis ∴: et singularis, men i Sandhed et pluralis ∴: den potenserede Statsbevidsthed.

d. 8 Aug. 39.

EE:156

.... er mine Vittigheder søgte, som vel En og Anden siger, nu vel det skal man ikke beskyldes deres for; thi de er vragede

d. 8 Aug: 39.

EE:157

Blot jeg snart havde min Examen, at jeg atter kunde blive en quodlibetarius.

d. 8 Aug. 39.

EE:158

Geniet gaaer ligesom et Tordenveir mod Blæsten.

d. 8 Aug. 39.

EE:159

Fra den Spisende Spise kom – saaledes som man jo ogsaa siger, naar man seer en bestemt Sort Sø-Planter, her er Sudder her er Aal o: s: v:, og ikke slutter saaledes fordi disse Planter ere der, derfor er disse Fiske der, men fordi disse Fiske er der derfor er disse Planter der – saaledes er i aandelig Henseende al Recipieren en Produceren.

d. 8 Aug. 39.

EE:160

Man taler saa meget om Guds Uforanderlighed, for derved at svække Bønnens Betydning, men jeg vilde spørge: troer Du da virkelig, at den Velsignelse, som Præsten lyser fra det hellige Alter virker lige kraftigt paa dem, der nysgjerrige^a gaaer omkring og beundrer Mskværker (Billedstøtter) i Kirken og dem der her i Stilhed forsamlede selv i Andagt hæve sig til Gud? Eller skulde den aandelige Velsignelse være ligesaa indifferent mod Modtageren, som den befrugtende Regn, som Gud lader falde over Retfærdige og Uretfærdige? Eller er Regnen for at blive i Billedet saa indifferent derimod, ell. bringer den ikke mangefold Frugt paa den veldyrkede Ager, men hentørres uden Frugt paa den golde? Eller gjør Du, der af Vantro nægter Bønnens Gyldighed Dig ikke skyldig i Overtro; thi er det ikke Overtro at Gud paa en blot udvortes Maade skulde virke paa Msk.

a og det er Noget, der især under Altergang ofte hænder.

d. 9 Aug. 39.

EE:161

Fader i Himlene! bortvend ikke længere Dit Aasyn fra mig, lad det paa ny lyse for mig, saa jeg maa vandre dine Veie, og ikke mere og mere forvilde mig langt bort fra Dig, hvor din Stemme ikke mere kunde naae mig, O! lad din Røst lyde for mig, høres af mig, om den end forfærdende maa indhente mig paa mine vildsomme Veie, hvor jeg som syg og besmittet i Aanden lever afsides og eensom, fjernt fra Samfund med Dig og fra Samfund med Msker. Du Herre Jesus Xstus Du der kom til Verden for at frelse det Fortabte, Du som forlod de 99 Faar for at opsøge det ene forvildede, og opsøg Du mig paa mine Vildfarelsers Afveie, hvor jeg skjuler mig for Dig og for Msk., du den gode Hyrde lad mig høre din milde Røst, lad mig kjende den, lad mig følge den. Du værdige H: A:, fremtræd Du ogsaa for mig med udsigelige Sukke, beed for mig som Abraham for det fordærvede Sodoma, hvis der blot en reen Tanke, en bedre Følelse i mig, at dog Prøvelsens Tid maa forlænges for det golde Træ, Du værdige Hell. A: du som gjenføder det Uddøde og forynger det Forældede, fornye Du ogsaa mig og skab i mig et nyt Hjerte, Du som med Moder-Omhue freder om Alt, hvad der end er Livsgnist i O! bevar Du ogsaa mig fastere og fastere knyttet til ham, min Frelser og Forløser, at jeg ikke helbredet maa glemme som hine 9 Spedalske at vende som den ene Spedalske tilbage til ham, der givet mig Livet, i hvem ene Salighed er at finde, ja hellige Du mit Idræt og min Tanke, saa det maa kjendes, at jeg er hans Livegne nu og i al Evighed.

d. 16 Aug. 39.

EE:162

Kritiken er den meest hypochritiske af alle Videnskaber, er ret en Øientjener, og det er den, om hvilken der staaer skrevet, at den afsier Myggen, nedsluger Kamelen, ubrugelig undtagen til litterairt Posekiggerie.

d. 24 Aug. 39.

EE:163

... Jeg er forknyttet som et Scheva, svag og overhørt som et Dagesch lene, tilmode som et Bogstav der er trykket bagvendt i Linien, umanerlig som en Pascha af tre Hestehaler^a. Ja kunde det i Sandhed gjælde om Ulykker, hvad der gjælder om dem, der ved Bevidstheden om deres gode Gjerninger have deres Løn borte, at man ved Tanken om dem, havde dem borte, hvor lykkelig maatte ikke en Hypochondrist af mit Omfang være; thi jeg tager alle Sorger forud, og dog blive de alle tilbage.

a iversyg paa mig selv og mine Skriversom Nationalbanken paa sine, overhovedet saa reflexiv som noget Pronomen.

d. 24. Aug. 39.

EE:164

Dette er Foreningen af Observationens subjektive og objektive Side, saaledes som det altid lyder i det Hebraiske, הַנֶּחֱמָה וְהַנֶּחֱמָה han saae og see.

d. 26 Aug. 39.

EE:165

Al Grundtvigs Prædiken er dog ikke andet end en idelig gjentaget Phantasiers Udvandring, saa at Benene aldrig kan følge med, en ugentlig Udtømmelse. Han taler idelig om, at Grunden hvorfor Kirken ikke hidtil har viist sig i sin fuldkomne Glands, er fordi den lider et udvortes Tryk; naar det falder bort, da vil det vise sig, ja da vil det vise sig, om denne hans Kirke er den fuldendte Kirke, ell. om ikke den i mange Maader behøvede en Prædikant som Mynster, der bestandig fører Alt tilbage paa Individet og der maa Slaget staae, og ikke fortaber sig i slige historiske Vidtløftigheder.

d. 26 Aug. 39.

EE:166

Den rationalistiske Theologie burde affatte hele sin Lære om Gud under det ene Sted i Ev: : han lader sin Sol opgaae over Gode og Onde, han lader regne over

[a] eller den Uforanderlighed Isaaks Velsignelse havde tiltrods for Feiltagelsen.

Retfærdige og Uretfærdige.«, thi den deri indeholdte Uforanderlighed bliver dog Udgangspunktet for al slig Speculation.

d. 28 Aug. 39.

EE:167

Det er mærkeligt nok, at den Sene, som Gud berørte i Striden med Jakob, den kalder Lægerne i Almdl.: tendo Achillis«, og bærer saaledes Navnet efter Hedenskabets stærkeste og tappreste Helt, og Hedenskabet kom heller aldrig i saa nær Berøring med det Gudd., at dets physiske Kraft leed derunder, og dog maa man sige, at Jacob var langt stærkere.

[a] Rasmus Nielsenshaandfaste og trofaste Moral funden i Mads Madsens Kiste, eller Verden seet fra en Kjelderhals.

d. 28 Aug. 39.

EE:168

Som de jødiske Qvinder ansaae det for en Vanære, at være uden Børn, saaledes burde den Xstne ansee det for en Vanære, at være uden Taarer (der ligesom Børn ere Guds Gaver), og bede som Rachel, at Gud vil aabne dette det himmelske Msks Modersliv og viscera, og i Hjertets inderlige Rørelser give Vidnedsbyrden om at der er undfanget.

d. 29. Aug. 39.

EE:169

Min Sjæl svæver i denne Tid som Muhameds Grav mellem to Magneter, og endnu har den ikke fundet Retningernes Eenhedspunkt, men begge slide og rive paa bedste Maade i den.

d. 30 Aug. 39.

EE:170

Min Bevidsthed er i enkelte Øieblikke altfor rummelig, altfor almindelig; medens den ellers kan krampagtigt-empfindtligt snærpe sig sammen om enhver min Tanke, er den nu saa stor, hænger saa løst om mig, at vi godt Flere kunne hjælpes med den.

d. 30 Aug. 39.

EE:171

Det er Beskrivelsen af den msklige Erkjendelse, som den var før Xstd, der findes Mc. 7, 31-37. »han kunde ikke høre« thi Himlen var ikke aabnet for ham, og Guds Ord havde ikke gjenlydt (thi skabt var vel Alt af Gud, men Gjenlyden, Resonantsen i Skabningen var der ikke endnu) »og kunde kun besværlig tale«; thi da det han havde at sige, var Noget han selv havde udfundet, var det ikke stort bevendt. Og saa stor var Forvildelsen i Verden, at det ikke var nok som fordum at sige: der vorde Lys; men Xstus »sukkede« og sagde ephphata, og saadan er den christelige Veltalenhed, at den maa prise Gud om det end forbødes (»Xstus bød dem, at de Ingen skulde sige det til etc«).

d. 30 Aug. 39.

EE:172

Saaledes gaaer det med det Poetiske, det tager bestandig stærkere og stærkere^a Tilløb til at naae Virkeligheden, ligesom det gik Pharaos, der da han drømte anden Gang (efter først at have været vaagen), kom hans Drøm Virkeligheden nærmere, saa meget nærmere som et Ax er et concretere Symbol paa et frugtbar Aar end en Ko.

a cfrGen 41, 32.: »et quod iteratum est somnium Pharaoni duabus vicibus, (ideo factum est), quia est hæc res a Deo et accelerat Deus facere eam.«

d. 31 Aug. 39.

EE:173

Det er netop det Sørgelige, at det gaaer med det Glædelige i Ulykkens Dage, som det ifølge Josephs Fortolkning af Pharaos Drøm vilde gaae med de 7 fede Aar i de 7 magre: og der skal følge 7 Hungers Aar efter hine og al hiin Overflødighed skal glemmes i Ægypten Gen. 41, 30, kun at Phænomenet ikke gjentager sig i et Omløb af 7 Aar, men i en Omløbs-Tid af faae Dage, ja Timer.

d. 31 Aug. 39.

EE:174

Fader i Himlene! Af Din Haand ville vi tage Alt. Du udstrækker den din vældige Haand og griber de Vise i deres Daarskab, Du udstrækker den din vældige Haand og Verdner forgaae. Du oplader den din milde Haand og mætter Alt, hvad som lever med Velsignelse, og synes Du end stundom at drage din Haand fra os O saa vide vi jo dog, at Du kun lukker den for at gjemme desto overflødeligere Velsignelse i den, at du kun lukker den, for atter at oplade den og mætte Alt, hvad som lever med Velsignelse.

d. 4 Sept: 39.

EE:175

Man har talt saa meget om det Sørgelige der laae i Grækernes Forestilling om de afdødes kraft- og blodløse Legemer i Underverdenen – men hvilke glædeligere Udsigter er der da i vor Tid, det kan jo knap sammenlignes dermed, naar man tænker paa, at en Mands hele aandelige Bevægelse i Døden snærpes sammen til en Reduction paa en eneste udødelig §.

d. 6 Sept: 39.

EE:176

De Fleste Msk. tænke, tale, skrive som de sove, spise og drikke uden at nogensinde Spørgsmaalet om Forholdet til Ideen kommer i Bevægelse, hos de Færreste skeer dette, og da har dette afgjørende Øieblik enten en i høi Grad fremskyndende Magt (det Geniale) eller det igjennem Ængstelse lammer Individet (det ironiske).

d. 6 Sept: 39.

EE:177

Til Motto for min Barndoms-Liv veed jeg Intet bedre end de Ord af Goethes Faust

»Halb Kinderspiele,

Halb Gott im Herzen!«

d. 9 Sept. 39.

EE:178

Ahnelse ligger ikke i Retningen, Veien af Øiets Direction i Retning af Tilværelsen og dens Fremtid, men i Reflexen af Øiets Retning mod Fortiden, saa at Øie[t] ved [at] stirre paa det bag ved Liggende (i en anden Forstand forved liggende) udvikler en Disposition til at see det for ved Liggende (i en anden Forstand bag ved liggende).

er A saaledes den nærværende Tid, den Tid, hvori vi leve og B dennes Fremtid, saa er det ikke ved staaende i A at vende Ansigtet mod B at jeg seer B; thi naar jeg vender mig saaledes seer jeg slet Intet, men naar C er det forbigangne, da er det ved at vende mig mod C at jeg seer B, som jo ogsaa de ahnende Øine, Alrunen i Achim v. Arnims^a Novelle var

□
a cfr *Isabella v. Ægypten*, Keiser Carl des Fünften erste Jugendliebe.

i Besiddelse af, sad i Nakken, hvorimod de to andre Øine, der ikke vare mere end ordinairt fremsynede ☾: slet og ret Øine sad i Panden paa ham som paa andre Msk, ell i den Deel af Hovedet, der er vendt mod Fremtiden.

d. 10 Sept: 39.

EE:179

Medens den ene store verdenshistoriske Evoloution (den hedenske) nedspænder ell. hovmoder sig selv i sit: nil admirari, begynder den anden (den jødiske) med »admirari« med אֲדִירִי (af en arab: radix admirari).

d. 11 Sept. 39.

EE:180

Det Ord: omsider«, som forekommer i alle vore Collecter er det meest episk-skjebnesvangre og meest lyrisk-utaalmodige, det sande chr: Løsen.

d. 11 Sept: 39.

EE:181

Vittigheden beroer altid paa en Idee-association, men Forskjelen er om den carambolerer paa Spilleren (det Peripheriske) ell. paa Caroline (det Centrale.)

d. 11 Sept: 39.

EE:182

Den Assimilations-Kraft, som en udviklet systematisk Anskuelse giver Een ligeoverfor Phænomenet er vel at prise, men den dogmatiske Concupiscents, der seer paa enhver Qvinde (Phænomen) for at attraae hende er yderst fordærvelig, da Intet er umuligt for den, er yderst kjedsommelig, da den intet Spillerum har for Phænomenets ungdommelig-kaade individuelle Krumspring.

d. 11 Sept: 39.

EE:183

Det er ligesom et Motto paa hele Jødedommen, naar vi læse: Gud gjorde en Befæstning til at skilne mell. Himlen og Jordens Vande, det var ikke blot en

[a] Jeg er god at betroe Hemmeligheder; thi jeg glemmer dem ligesaa hurtigt som jeg hører dem.

Adskillelse (og allerede dette var charateristisk for deres Monotheisme), men den var befæstet, en Fæstning der aldrig lod sig storme.

=

[b] Haabet er det chr: Livs Pleiemoder.

=

[c] I mit Forhold til mine Omgivelser her hjemme kan jeg nu sige som Jacob: jeg saae Labans Ansigt og see det var ikke mod mig som igaar ell. iforgaars.

=

[d] Hvad denne ærede Forfatter skriver er i Almdl. saa keitet, at man kan give ham den Lov med Rette, at den høiere Haand ikke veed hvad den venstre gjør. –

d. 11 Sept: 39.

EE:184

Og han der sparede Abrahams Førstefødte, og kun prøvede Patriarchens Tro, han sparede ikke sin eenbaarne Søn.

d. 13 Sept: 39.

EE:185

Saaledes er Forholdet mellem Tid og Evighed – som det er i det hebraiske Ord $\tau\chi$, der først betyder transitus og dernæst Evighed kun at Evigheden ikke maa tænkes blot som et denominativ af transitus, men tillige som en stadig Position af Fylde.

[a] ... Og naar saa endelig visse Folk skal skrive en Satire, saa gaaer det dem i deres Angst for ikke at blive personlige som det gik Agent Bærendt, der havde mistet en Silkeparaplue men af Frygt for at Vedkommende skulde beholde den, naar de vidste, at den var af Silke, efterlyste en Cambrigdes D^{to}. –

d. 13 Sept: 39.

EE:186

Det gl.T. »Jehova« er den sande παιδαγωγος og den pædagogiske Urokkelighed: jeg er den som jeg er, gaae Du hen og udfør mit Folk Israel af Ægypten,« kan vi alle med vor geskjæftige Snaksomhed have godt af en tidlang at være undergivne.

d. 17 Sept: 39.

EE:187

Medens den Stats-Udvikling, der har Gudd. i sig ikke som Potens, men som primus motor, har

[a] cfrp. 9. nederst. Deri yttre sig blandt Andet Folkelitteraturens store poetiske Kraft, i sin Styrke til at begjære (i Sammenligning med

Kongedømmet som sidste (laveste) Moment (Patriarcher, Dommere, Konger, og herunder en Gjentagelse af Dommerne i Propheterne) fordi Kongedømmet er meest incorporeret i Verden, har den almdl. humane Evolution Kongedømmet som det høieste i sig, som det, hvortil enhver anden Statsform stræber hen; medens det i den anden Udviklings-Række maa sees som et Affald. – Det er den samme Udvikling der paa Erkjendelsens Gebeet lader Systemet sees som Affald og Ordsprog som det første og høieste, hvorimod i den anden Række Systemet er det høieste.

hvilken vor Tids Begjær er paa engang saa syndig og saa kjedsommelig, fordi den altid begjærer hvad Næstens er) denne er sig derimod meget godt bevidst, at Næsten eier ligesaa lidet det, den søger, som den selv, og behøver derfor ikke at ønske hvad hans er, og faaer den hvad den ønsker, vil den have Overflødighed for hele Verden, og skal den endelig begjære syndigt, saa rager den dog saa imosant over vor Tids Hønsetyve, da er den saa himmelskrigende og himmelstormende, at den nødv. maa idetmindste ryste Msk, og i sine Beskrivelser lader den sig Intet afprutte af en nyktern Forstands kolde Sandsynligheds-Beregninger, og endnu skrider D. Juan over Scenen med sine 1003 Elskerinder, og Ingen smiler over det, som opfundet i vor Tid vilde blive udleet, Ingen vover det af Ærbødighed for Traditionens Ærværdighed, Ingen vover det, ja han henrives endog momentant deraf, om han end i næste Øieblik skammer sig ved, at denne Begeistring først »har gjort ham til en Nar.«

d. 19 Sept: 39.

EE:188

Jeg føler ret i denne Tid min Tilintetgjørelse, saa mit Forhold til Xstd. synes at skulde blive aldeles lidende: $\iota\alpha \phi\alpha\nu\epsilon\rho\omega\theta\eta \tau\alpha \epsilon\rho\gamma\alpha \tau\omicron\upsilon \theta\epsilon\omicron\upsilon \epsilon\nu \alpha\upsilon\tau\omega$ Joh: 9, 3. ligesom ved den blindfødte

d. 23 Sept: 39.

EE:189

Ogsaa Eder mine lucida intervalla maa jeg give Afkald paa, og I mine Tanker, der sidder fangne i mit Hoved, Eder kan jeg ikke længer tillade en Spadseretour i Aftenkiølingen, men taber ikke Modet, lærer hverandre nøiere at kjende, omgaaes med hverandre, og engang imellem kan jeg vel nok liste mig til at titte ind til Eder – a revoir!

S. K.

forhenværende Dr. Exstaticus

EE:190

Christendommen vil være os Alt.

Idet de saaledes besinde sig paa Verden, da viser ogsaa Christendommen sig i sin store opløftende

Skikkelse, og de føle, at det dog er det Herligste og det Dybsindigste, og de sige til dem selv: »Til disse ophøiede Betragtninger skal min Tanke ofte vende tilbage. Naar ængstende Tvivl om Mennesket og dets Betydning vil nærme sig mit bange Sind, da vil jeg skue hen til dette guddommelige Billede for at forvise mig om, hvad Mennesket dog er; jeg skal fremkalde det for mig i mine bedste Øieblikke for at Tanken, idet den udvides, tillige kan styrkes; jeg vil ikke lade mig forstyrre af Jordlivets mange ængstende Bekymringer, der saa gjerne ville gjøre os Livet saa kummerligt; jeg vil glemme alt Andet for at leve mig ind i disse Forestillinger, der, om de end kun vare en Drøm, dog var den saligste«

Men saaledes vil Christendommen ikke behandles; thi som den aldrig fandt noget Tag saa ringe, at den jo med Glæde gik ind derunder, intet Menneske saa ubetydeligt, at den jo ogsaa i hans Hjerter vilde opslaae sin Bolig, saa har den heller aldrig fornægtet sin guddommelige Myndighed. Den kommer til os i ydmyg Ringhed for ikke at ængste os ved sin Herlighed; men den kommer tillige i himmelsk Herlighed som den, i hvis Navn ethvert Knæ skal bøje sig baade i Himlen og paa Jorden. Først da, naar den bliver Dig Veien og Livet og Sandheden, først da bliver den Dig Alt, og enten maa den være Dig Alt eller Intet. Men da lyder ogsaa dens mægtige Røst til Dig og den siger: Jeg vil ogsaa være Dig Alt, være Din Gud og oprette min Pagt med Dig; jeg skal ikke længer være et blot Digt for Dig, der begeistrer Dig i et lykkeligt Øieblik og maaskee flygter fra Dig, naar Ængstelserne formørke Dit Sind; jeg skal være med Dig, og om Du endogsaa stundom forvildede Dig bort fra Dig selv, om Du end stundom glemte mig, saa skal jeg dog ikke glemme Dig, jeg skal formane og advare Dig, kalde paa Dig i den beleilige Stund, at Du maa holde Dig til mig, og naar Du føler Dig afmægtig og tilintetgjort, da skal de himmelske Kræfter røre sig i Dig, og naar Du tvivler, da skal Du i den beleilige Time føle den himmelske Forvisning, - i Stridens Hede skal Guds Naade overskygge Dig.

EE:191

Om Udholdenhed i Forventninger.

Ogsaa Verden lærer det og dadler den barnagtige Utaalmodighed, der vil høste paa samme Tid som der saaes.

Vi maatte spørge, hvad gaae Dine Forventninger ud paa?

Var det det Jordiske og Forkrænkelige, – ja visselig, da kunde Opfyldelsen komme for sildig og Din Utaalmodighed være billig. Thi var det Hæder, Magt og jordisk Vælde, Din Ungdom tørstede efter, ja visselig, da kunde den komme for sildig; thi hvad hjalp det Dig, at der da, naar Din Arm var svækket, naar Din Alder med Forfærdelse lydeligere og lydeligere erindrede Dig om, at alt Jordisk er forfængeligt, hvad hjalp det Dig, at der ræktes Dig det Scepter, Du ikke kunde føre? – Eller var det Nydelsernes brogede Mangfoldighed, der foregøglede Dig i Din Ungdom, som Din Sjæl tørstede efter, ja visselig, de kunde komme for sildig; thi Du vilde jo næsten føle det som en Spot, om der i Din afkræftede Alderdom ræktes Dig det Beruselsens Bæger, som Du i Din Ungdom forgjæves udstrakte Din Haand efter.

Men er Din Forventning rettet paa det Uforkrænkelige, det Himmelske, det Evige, da kan jo Opfyldelsen aldrig komme for sildig; thi maatte Du end blive gammel som Anna, graahærdet som Simeon, maatte Du end blive ulykkelig i Verden som Lazarus, saa vil jo dog, om ikke før saa dog i Dødens Stund, Guds Herligheds-Haab med sin overvættes Salighed udgyde sin Velsignelse over Dig. (Paulus, 2 Cor. V.)

EE:192

Om Nadveren.

Du finder, at den er et skjønt Tegn paa det Broderskab, der skal være mellem alle Mennesker eller endnu mere, Du føler det Ophøiede i, at den tillige er et Tegn paa det Broderskab, der skal være mellem Christus og os, som er Betingelsen for vort Broderskab med Menneskene.

Men skulde den ikke være mere? – Jeg vilde spørge Dig: hvorfra da vel den Skik, at den ogsaa rækkes den Døende? og det er jo dog en Skik, som Du ingeniunde mener er overflødig, uden Betydning, eller en Skik, der burde afskaffes; thi det er jo ogsaa Dit Ønske, at den i Din sidste Stund maa rækkes Dig. Men er der noget Øieblik i Livet, hvor vi mere føle, at vi dog staae ene i Verden, end Dødens; om de end talrige omringede vort Dødsleie, alle vore Frænder og Venner, de stode jo dog uden Magt til at gjøre Noget for os, uvidende maaskee om, hvad der i dette Øieblik rører sig i os, hvad der ængster os eller hvad Trøst der tilsmiler os. Og dog er det i dette Øieblik Du ønsker Dig deelagtiggjort i det høiværdige Sacramente. Skulde det da være, fordi Du endnu i denne Stund ligesom til Afsked vil minde Dig om det Broderskab, Du nu skal forlade, fordi Du vil lade denne skjønn Tanke endnu engang gennemstrømme Din Sjæl. Eller er det ikke, fordi Din Tanke vender sig til Din Gud, forvilder sig ud over de jordiske Forhold og ikke kan finde Hvile, fordi Du føler, at saavist som Du var og er

et Led af den store Kjede, saa vist er Du og Gjenstand for Guds Opmærksomhed, ham Regnskab skyldig for Din Vandel, Din Stræben. Derfor vil Du forvise Dig om Din Forsoning med Gud, og saaledes burde det jo allerede tidligere være skeet med Dig; dette er altsaa den fortrinlige Betydning af Nadveren, - men den anden, som ogsaa skal skee sin Ret, den afledede: fordi Du dog kun kan være et Medlem af Broderskabet, fordi Du er noget Selvstændigt, og kun et værdigt og gavnligt Medlem, forsaavidt Du i Dig selv og med Dig selv er forvisset om Din Forsoning med Gud.

Men idet vi forberede os til den hellige Nadvere, da maae vi vogte os for, at her ikke indsniger sig Noget, som kunde synes fortjenstligt, som om vi ved vor Forberedelse, vor Anger over vore Synder, vor Sønderknuselse gjorde os fortjente til Naaden. Men den Forvisning om Syndernes Forladelse og om vort Samfund med Christo, som her tilsiges os, er ikke en Belønning men en Naadegave; og den altfor store Ængstelighed for at gaae til Herrens Bord kan ofte have sin Grund i, at man vil tage saa lidt som muligt som Naade.

EE:193

Hvad det er at hellige sin Glæde.

Hvis et Menneske kom nedbøiet og bekymret til Dig og sagde: »Der er en Sorg, der nager paa min Sjæl, der forbittret min Glæde og gjør mine øvrige Sorger endnu tungere«, og det stod i Din Magt at afhjælpe og lindre denne Sorg, vilde Du ikke med Rette vente af ham, at han nu vilde finde en Styrke i sig selv til at bære alle sine andre Bekymringer, at han, hvergang han var forstemt, vilde sige til sig selv: dette være nu saa tungt, som det være vil, saa var der dog een Sorg, der hvilede langt tungere paa mit Sind, og den blev borttaget, og derfor vil jeg være glad.

Nu vide vi vel, at der er mange Gjenvordigheder i Verden, hvori det ene Menneske meget kan hjælpe det andet; men hvis nu et Menneskes Sorg var rettet paa det Himmelske, hvis det, han stræbte efter, var Forligelse og Fred med Gud, og han nu vilde sige til Gud: »Der er een Sorg, der berøver mig al Glæde, der

gjør mig Livet til en Byrde, der er een Længsel i min Sjæl, som fortærer mig, hvis den ikke bliver tilfredsstillet«, og Gud nu, idet dette Menneske søgte Forbindelsen med det Samfund, der vidner om en Syndernes Forladelse, gav ham Aandens Vidnesbyrd ogsaa om Tilgivelsen af hans Synder: maatte da ikke et nyt Liv gennemstrømme ham, maatte da ikke Glæden tage Bolig i ham, saa han i al sin Sorg dog maatte sige: jeg har dog fornummet een Lidelse smerteligere end Alt, hvad der nu vederfares mig; jeg eier dog een Glæde, der er ligesaa høit over al Sorg som Himlen er over Jorden, og om end Jorden oplod sig til at sluge mig, saa seer jeg dog Himlen aaben til at modtage mig.

Dette er den christelige Glæde, ikke den verdslige; den er helliget, den nydes ikke i det hastende Øieblik med Angst for at den pludselig skal forsvinde; den er ikke bag ved os, som den jordiske Glæde altid er, men foran os, og dog ikke saa langt foran os, at vi maatte sige: hvo vil stige op i Himlen for at hente den ned; - nei, den er i os. ... Værer altid glade! Glæder Eder, og atter siger jeg: glæder Eder i Christo!

Men hvor mange var der ikke, hvem den jordiske Glæde vinkede, og de tog den forfængeligt og helligede den ikke; de nøde den og den forsvandt, og deres Sind blev ikke aabnet og beredt for den himmelske. Hiob var en gammel Mand, og han bad for sine Børn, naar de vare glade, at de ikke maatte glemme Gud.

EE:194

De, der bleve kaldte ved den ellefte Time.

(De, der bleve kaldte i Dødens Time; Røveren.)

Vi saae dem, der vandrede saa let hen ad Veien, saa glade, saa livsfro, med Ungdommens lette Sind og dens høitflyvende Forventninger, og de Yngre sluttede sig tæt og nøie til dem, de Ældre foryngedes ved at see dem. - Og de stode nu der, mætte af Dage, trætte af Livet, og dog, det var ikke Hæder og Ære, ikke en Stræben for en herlig lhukommelse, der havde fortæret deres Kraft, nei det var Glædernes forvirrede Nydelse, i deres Tjeneste havde de tilsat deres Ungdoms Mod, deres Haab. Eller skal jeg skildre Dig de mange, som stode der i Verden endnu i deres Ungdomsaar uden Kraft til at arbeide eller uden Hjerte til at bede, som Skibbrudne, der havde mistet Alt, endog Troen og Tilliden til at det var muligt endnu engang at begynde; som stode der, uddøde som Gjenfærd iblandt os, og naar stundom et Glimt af Kraft

luede op i deres Sjæl, da hævede deres Blik sig forbitret og udfordrende mod Himlen og fordrede frækt tilbage af den, hvad de selv havde forspildt, eller om deres Tilintetgjørelse ikke gav sig Luft i saadanne hæftige Udbrud, saa rugede en stille Fortvivlelse over deres Sind, men ogsaa de vare kaldte ved den ellefte Time; til dem lød der nu maaskee den alvorlige men dog ogsaa milde Stemme, der skabte Haabet i dem.

Her viser sig nu den store Forskjel mellem Verden og Christendommen; thi Verden er ikke ufølsom: den vil skjænke dem en Taare, beklage dem ... og lade dem gaae Fortabelsens Vei, - men det vil Christendommen ikke, og hvis nu det Guddommeliges Kald i et saadant Menneske i Fortvivlelsens Nat undfangede et levende Haab, der med forynget Kraft oplussede i ham, da vilde maaskee Verden endnu frapperes deraf og taale ham; men hvis det stundom glippede for ham, hvis Veien faldt ham saa trang og ofte blev betegnet af Tilbagefald, da vilde Verden visselig bryde Staven over ham; men hvis den maatte taale at høre, at de, der bleve kaldte ved den 11te Time, skulde have lige Løn med dem, der bare Dagens Møie og Hede, da vilde den forarges.

Men ikke saaledes med den Christne.

EE:195

Discursive Reasonements og ubegribelige Apropos

betræffende

[a] Dette Værk dedicerer samtlige Indsiddere i Bistrup og overhovedet alle høistærede Samtidige, der ere gale nok til at forstaae, hvad jeg mener.

den høiere Galskabs Kategorie.

Forord.

Jeg troer, at jeg vilde gjøre Philosopherne en stor Tjeneste, naar de ville adoptere en Kategorie, jeg selv har opfundet, og med stort Held og Udbytte anvendt

til at udtømme og udtørre en Mængde Forhold og Bestemmelser, som endnu ikke ret have villet gaae op i andre - den høiere Galskabs Kategorie. Kun ønsker jeg den ikke opkaldt efter mig, men det har da hell. ingen Nød, og desuden pleier man i Tilfælde, der ere an[a]loge med dette ikke at opkalde efter den aktive, men efter den passive, Riset opkaldes jo ikke efter den, der slaaer, men efter den, der faaer først af det.

~~~~~

Den er den concreteste af alle Kategorier, den fyldigste, da den ligger Livet nærmest, og ikke har sin Sandhed i et Hiinsides Overjordisk, men i et underjordisk Nedenom, og saaledes vilde, dersom den var en Hypothese, der kunde føres et grandios Erfaringsbeviis for dens Sandhed.

Det er denne Kategorie, hvorved Overgangen dannes fra det abstrakte Vildskab til den concrete Galskab.

Formelen for den er udtrykt fra een Side af Baggesen 7^d B. p. 195

Galskabs Eet i Alskabs To.

men speculativt udtrykkes den

Alskabs Eet i Galskabs To.

Alskab antyder nemlig Mangfoldigheden ∴ Quodlibet ell. jo galere jo bedre.

GalskabsTo. Vi kunne nemlig ikke længere blive staaende ved de discrete og partielle Afsindigheder, men ogsaa her maa Art og Slægtsbegrebet have sin Gyldighed.

EE:196

(Under denne Kategorie vilde jeg afhandle de latterlige Combinationer af to stridige Partiers særskilte (besondre) Taabeligheder i høiere Eenhed. Orthodoxe og Politikere^a fE i Sognefrihedssagen. Philosopher og Theologer etc.)

EE:197

a det synes overhovedet som Politikere og Orthodoxe ret ere indgaaede med hinanden, apropos om at indgaae saa har jeg aldrig været ret fortrolig indgaaet med Nogen undtagen med mine brunstrivede Buxer.

Først skulde der udvikles under Titlen »summistisk summa summarum« et Compendium af hver Parts fattige quantum satis og derpaa kom Eenheden ell. det discursive Raisonement, som hvert Øieblik afbrødes af et apropos af polemisk og sarcastisk Art.

[a] apropos om Samvittighedssager, da vilde jeg ønske, at jeg kunde see gjennem Hattepullen, naar Folk holder Hatten for Øinene for at bede man vilde vist der attrappere Ansigter, som Physiognomoniken endnu ikke har beskrevet.